СТРАТЕГИЯ

ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ В ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ 2016 г. – 2020 г.

Февруари 2016 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕЗЮМЕ.....4

РАЗДЕЛ А: КОНТЕКСТ И ОЦЕНКА НА НУЖДИТЕ.....6

1. Контекст.....6

1.1. Съответствие с международни, национални и местни политики.....7

1.2. Институционална рамка на предоставянето на социални услуги.....8

2. Анализ на ситуацията и оценка на потребностите - Резюме.....10

2.1. Контекст.....10

2.2. Тенденции в развитието на община Търговище.....10

2.3. Идентифицирани рискови групи и потребности.....12

2.3.1. Рискови фактори.....12

2.3.2. Рискови групи.....13

- деца в риск.....13

- пълнолетни лица в риск.....13

- уязвими общности и лица в неравностойно положение.....14

2.4. Основни изводи от ситуационния анализ и оценката на потребностите.....14

- общи изводи за наличните социални услуги.....14

- изводи за услугите за деца.....16

- изводи за услугите за лица и стари хора.....17

РАЗДЕЛ Б: СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ.....18

3. Визия и цели.....18

3.1 Визия.....18

3.2 Ценности и принципи.....18

3.3 Приоритетни направления.....20

3.4 Приоритетни целеви групи.....21

3.5 Цели.....22

3.6 Ключови индикатори за успех.....24

4. Интервенция - социални услуги и мерки.....25

4.1. Приоритетно направление 1.....26

- Описание.....26

4.2 Приоритетно направление 2.....39

- Описание.....39

Таблица на планираните услуги по Приоритетно направление 1 и по Приоритетно направление 2.....41

4.3 Приоритетно направление 3: Развитие на човешките ресурси.....49

4.4 Приоритетно направление 4: Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.....54

5. Система за мониторинг и оценка.....56

6. Институционална рамка за изпълнение на стратегията 58
7. Комуникационна програма 64

РЕЗЮМЕ

Стратегията е основен програмен документ за единен подход към предоставянето на социални услуги на територията на община Търговище, за постигане на ефективно планиране, разкриване, финансиране и договаряне на социалните услуги. Основание за това ни дава разбирането, че социалните услуги са един от основните инструменти по пътя на изпълнение на основните направления: деинституционализация и социално включване на уязвими групи и лица. Настоящата Стратегия ще даде възможност да изградим мрежа от устойчиви, необходими и желани услуги в общината.
Стратегията е основана на визията за достъпни, качествени и ефективни социални услуги, отговарящи на нуждите на потребителите. Ангажираното участие на всички заинтересовани страни осигуряват социално включване, живот в подкрепяща общност и пълноценна реализация.
Общинското планиране се осъществява с прякото участие на всички заинтересовани страни – Община Търговище, Регионалната дирекция „Социално подпомагане" (РДСП) и териториалната дирекция „Социално подпомагане", доставчици на услуги, граждански организации, местно базирани държавни институции, представители на целевите общности и рисковите групи.
Информацията е предоставена в анализа и оценката на потребностите от социални услуги, приет от Общински съвет - Търговище.
Аналитичният доклад е продукт на съвместните усилия на екипа, сформиран на общинско ниво и обобщава резултатите от проучването и оценката на потребностите от социални услуги в община Търговище, проведено през септември – октомври 2015 г.
Цел: Общинската стратегия има за цел да планира реформата в социалните услуги в община Търговище за периода 2016 г. - 2020 г. с оглед на потребностите и да обедини всички ресурси (институционални, граждански, технически, финансови) за нейното изпълнение. Тя ще създаде мрежа от социални услуги и мерки на територията на общината и ще подобри достъпа до тях на рисковите групи.
Стратегията поставя общинската политика за социално включване и подкрепа на три основни стълба: ПЛАНИРАНЕ – ДЕЙСТВИЕ – ОЦЕНКА. Тя задава общинската рамка и параметрите на социалните услуги на територията на общината.
В основата на Стратегията е залегнал **интегрирания подход към индивида,** изискващ комплексна оценка на нуждите и всестранна подкрепа за задоволяване на социалните, здравни, образователни, жилищни, битови и психо-социални потребности на личността. Това определя **широкия обхват на интервенция**: от съществуващите вече услуги, (посочвайки как те ще се развият или трансформират в бъдеще), до откриване и развитие на нови социални услуги. Посочени са начините на достъп до тези услуги и връзката между тях. Представени са и механизмите за партньорство със свързаните сектори, които са ключови и базисни за социалното включване и за подобряване качеството на живот на рисковите групи от обществото.
Важен фундамент на Стратегията е *идентифицирането на уязвимите групи във общината, анализиране на тенденциите* в проблемните области за петгодишен период (2010-2015 г), на базата на което е проведено проучване на потребности от услуги и мерки. Тя предвижда социални услуги, дейности и мерки за всички рискови групи на територията на общината, като извежда приоритетни целеви групи и услуги. Изборът на приоритети е основан на остротата на проблемите и големината на целевите групи в общината, както и на разбирането, че първата стъпка в реформата е *предоставяне на базисни (основни) социални услуги* за уязвимите групи.
Основен фокус в стратегията е **ПРЕВЕНЦИЯТА** като най-важния инструмент за „затваряне на входа" на институциите, за ограничаване на социалното изключване и сегрегацията на рисковите групи. Тя гарантира **по-добро управление** и повече **прозрачност** в общинската политика за социално включване и подкрепа в община Търговище, както и създаването на местен капацитет за провеждане на реформата в социалните услуги.
Времеви обхват: Стратегията обхваща петгодишен период: 2016 – 2020 г., като през 2016 г. се извършва подготвителна работа: планиране, синхронизиране, координиране на екипните действия на заинтересованите страни, изготвяне на проекти и действия по откриване на нови услуги. През 2017 – 2020 г. ще се реализира същинското изпълнение на планираните услуги и мерки. Стратегията обхваща планирането на конкретни социални услуги за всички възрасти и уязвими групи, като особено значение се отдава на децата, хората с увреждания и старите хора. В географско отношение тя покрива територията на община Търговище.

Стратегията дава ясни **гаранции,** че действията на всички заинтересовани страни са основани на:

- общи цели, обща визия и синхронизирани действия;
- ясни регионални и местни приоритети;
- общи стандарти, критерии и правила;
- системен мониторинг и оценка на постигнатото;
- управление на промените.

Визията на стратегията за развитие на социалните услуги в община Търговище е:

Развитие на иновативна и качествена система от социални услуги, насочена към подобряване качеството на живот, към пълноценната реализация и грижа за хората от рисковите групи, както и за тяхното социално включване в община Търговище

Стратегията определя четири приоритетни направления:

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 1:

Развитие на социални услуги в общността за социално включване и превенция на социалното изключване и изолация на рисковите групи

Обща цел 1:

Създаване на условия за предотвратяване на рисковите фактори, водещи до социална изолация. Подкрепа за социално включване на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 2:

Деинституционализация и развитие на резидентната грижа

Обща цел 2:

Подобряване качеството на живот на възрастни, настанени в специализирани институции, съобразно техните специфични потребности и подобряване качеството на живот, чрез осигуряване на алтернативни форми на грижи.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 3:

Развитие на човешките ресурси

Обща цел 3.

Създаване на ефективна система за развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги в община Търговище

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 4:

Изграждане на междусекторно сътрудничество и междуобщинско партньорство

Обща цел 4.

Да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

В стратегията е разработена и система за мониторинг и оценка, ориентирана както към годишен мониторинг на изпълнението на планираните услуги, мерки и дейности, така и към оценка на качеството на предоставяните социални услуги.

Тя ще се изпълнява на общинско ниво с общите усилия на всички заинтересовани страни в съответствие с техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

РАЗДЕЛ А:

КОНТЕКСТ И ОЦЕНКА НА НУЖДИТЕ

1. КОНТЕКСТ

България провежда целенасочена политика за реформиране на системата на социална подкрепа, насочена към:

- Деинституционализация;
- Превенция на бедността и социалното изключване;
- Децентрализация в планирането, предоставянето и управлението на социалните услуги;

Реформата ще замени институционалния подход към човека с индивидуалния подход чрез развитие на услуги в общността, където човекът да бъде интегриран и подкрепен да развие личностните си качества. Основната отговорност за провеждането на реформата е възложена на общините в партньорство с институциите и неправителствените организации. През последните години организациите в третия сектор натрупаха значителен опит и експертен капацитет като доставчици на социални услуги в местните общности.

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги е разработена в партньорство с заинтересованите страни: Община Търговище, териториалната структура на АСП, местни структури на централната изпълнителна власт, неправителствени организации, доставчици на социални услуги. За целта към Община Търговище със Заповед на Кмета на Община Търговище бе създадена работна група.

Планирането се осъществи на два етапа:

- ✓ Първи етап: Идентифициране на рисковите групи, проучване и анализ на потребностите;
- ✓ Втори етап: Планиране на услуги, мерки и дейности за социална подкрепа на уязвимите групи и за развитие на човешките ресурси;

Всички участваха на доброволен принцип, мотивирани от убеждението за необходимостта от адекватна работеща общинска стратегия и план за развитие на социалните услуги в община Търговище, която да допринесе за решаване на острите социални проблеми на уязвимите групи.

При разработването на Стратегията са следвани следните **принципи и подходи на планиране:**

- общо участие и съгласие на всички заинтересовани страни;
- съответствие с реалните потребности на уязвимите групи;
- екипност, партньорство и взаимодействие;
- реалистичност и изпълнимост;
- планиране отдолу нагоре;
- интегриран подход на планиране и действие;
- гъвкавост при определяне на съдържанието на планираните услуги и мерки.

1.1. СЪОТВЕТСТВИЕ С МЕЖДУНАРОДНИ, НАЦИОНАЛНИ И МЕСТНИ ПОЛИТИКИ

Стратегически документи на международно, национално, областно и общинско ниво.

Разработването на Стратегията за развитие на социалните услуги на общинско ниво е в съответствие с принципите, утвърдени в международните и национални нормативни актове, в сферата на социалното развитие, като:

- Всеобща декларация за правата на човека на ООН;
- Конвенция на ООН за правата на детето;
- Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания;

Документи на национално ниво:

- Национална стратегия за детето 2008 - 2018 г.
- Актуализирана Национална стратегия за демографско развитие на населението на Република България 2012 - 2030 г.;
- Национална концепция за насърчаване активния начин на живот на възрастните хора 2012-2030 г.;
- Национална стратегия «Визия за деинституционализация на децата в Република България»
- Национална стратегия за дългосрочна грижа.

Документи на областно и общинско ниво:

- Областна стратегия за развитие на област Търговище (2016–2020);

- Общински план за развитие;
- Общинска програма за закрила на детето;
- Програми и стратегии във връзка с развитието на социалните услуги и дейностите за социална интеграция на общности в неравностойно положение;

Стратегията следва и принципите на законосъобразност по отношение на редица нормативни актове: Конституция, Семеен кодекс, Кодекс на труда, Закон за закрила на детето, Закон за интеграция на хората с увреждания, Закон за социалното подпомагане и др., както и съответните подзаконови нормативни актове.

1.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА НА ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

В процесите на планиране и изпълнение на Стратегията са включени институции и организации от държавния сектор на регионално и местно ниво, както и от гражданския сектор в община Търговище. Тяхното участие е основано на функциите и задълженията, вменени им по закон, както и от компетенциите и тематичната им обвързаност с проблематиката.

На национално ниво:

Министерство на труда и социалната политика (МТСП):

Организира и координира разработването и провеждането на държавната политика по социално подпомагане; определя националните приоритети и провежда политиката по социално включване и социална закрила; определя държавно-делегираните дейности в сферата на социалните услуги (съвместно с Министерството на финансите); разработва разходни стандарти за финансирането им.

Министерство на финансите (МФ):

Определя разходните стандарти за финансиране на социалните услуги в страната.

Агенция за социално подпомагане (АСП):

Разрешава откриване и закриване на специализирани институции за социални услуги и социални услуги в общността - държавно делегирана дейност; разработва методики за социалните услуги; осъществява контрол по спазването на утвърдените критерии и стандарти за предоставяне на социалните услуги; извършва регистрация на физически лица, регистрирани по Търговския закон и юридически лица, извършващи социални услуги; поддържа регистър с доставчиците на социални услуги.

Държавна агенция за закрила на детето:

Осъществява контрол по спазването на утвърдените критерии и стандарти за предоставяне на социални услуги за деца; лицензира доставчиците на социални услуги за деца.

На регионално ниво:

Областен управител:

Организира разработването на стратегии за развитие на социалните услуги на областно ниво за петгодишен период с участие на всички заинтересовани страни.

Областен съвет за развитие:

Съгласува стратегиите за развитие на социалните услуги в областта.

Регионална дирекция „Социално подпомагане”

Проучва потребностите на населението в областта от социални помощи и социални услуги; изготвя становища и прави предложения до изпълнителния директор на АСП за откриване, промяна на вида и/или промяна на капацитета и закриване на социални услуги, когато са делегирани от държавата дейности; осъществява сътрудничество с областната и общинската администрация и с неправителствени организации при осъществяването на политиката в областта на социалната защита на рисковите групи в областта; съгласува областната стратегия за развитие на социалните услуги.

На общинско ниво

Кмет на Община Търговище:

Управлява социалните услуги на територията на общината; възлага управлението на социалните услуги на физически и юридически лица по условията на действащото законодателство; организира разработването и изпълнението на стратегията за развитие на социалните услуги на местно ниво.

Общински съвет - Търговище:

Приема стратегия и годишни планове за развитие на социалните услуги в община Търговище за петгодишен период с участието на всички заинтересовани страни;

Обществен съвет за социално подпомагане:

Оказва съдействие за провеждане на политиката в областта на социалните помощи и социалните услуги в общината, при проучване на потребностите, при планирането на социалните услуги в общината, както и в процеса на предоставяне и наблюдение върху социалните услуги.

Дирекция "Социално подпомагане":

Провежда държавната политика в областта на социалното подпомагане, закрилата на детето, рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания на територията на община Търговище.

Неправителствени организации, работещи в сферата на социалните услуги и/или представляващи рисковите групи: активно партнират на институциите и общината в процеса на планиране и изпълнение на социалните услуги, доставчици на социални услуги, реализират дейности и проекти за социална подкрепа.

2. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА И ОЦЕНКАТА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ

2.1. КОНТЕКСТ

Ситуационният анализ и оценката на потребностите на рисковите групи в община Търговище е етап от процеса на стратегическо планиране на социалните услуги на общинско ниво, регламентиран в чл.19 от Закона за социалното подпомагане и чл. 36а от ППЗСП.

Докладът „Анализ на потребностите от социални услуги в община Търговище" е разработен от работна група, сформирана на общинско ниво за целите на анализа.

Обхватът на проучването включва широк кръг социо-икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на сектора социални услуги като достъп, капацитет, човешки ресурси и качество.

2. 2. ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ

Анализът на ситуацията и оценката на потребностите идентифицира основните проблеми и формулира основните въпроси, които се отнасят до състоянието и развитието на социалните услуги на територията на община Търговище. В резултат от проучването са очертани основните фактори, които формират рисковите групи, нуждаещи се от социални услуги; както и причините, пораждащи конкретната ситуация на неравнопоставеност на уязвимите групи от населението, на основата на социално-икономически и други неблагополучия.

Тенденциите в демографските процеси в община Търговище са:

- Прогресивно намаляване на населението в общината;
- Застаряване на населението, особено в по-малките населени места и регресивен тип възрастова структура в резултат на отрицателните демографски процеси;
- Отрицателен естествен прираст в резултат на ниска раждаемост, висока обща и детска смъртност;
- Прогресивно намаление на абсолютния дял на лицата в трудоспособна възраст;
- Устойчива тенденция към емиграция на община Търговище с ясно изразени външно-миграционни процеси, като най-висок дял имат младите хора;
- Влошен здравен статус на населението и ниска здравна култура на големи групи от хора (напр. ромското население);
- Висок дял на хората с увреждания, както и на самотно живеещите стари хора, пръснати в многобройните села в общината;
- Образователно равнище на населението, по-ниско от средното за страната;

Заключенията за тенденциите в икономическото развитие, заетостта и безработицата са:

- Слабо развита икономика с ограничена възможност за откриване на нови работни места в реалния сектор;

- Висок процент безработица в общината;
- По структура най-многобройна продължава да е групата на лицата без квалификация и специалност, с основно и по-ниско образование, като групите на безработните младежи до 29 години и безработните над 50 г. бележат тенденция към абсолютно и относително увеличение;
- Малките селища в общината притежават сходни белези на значителна изостаналост спрямо условията на градската среда и по-ниско качество на живот;
- Наличие на голям брой изолирани населени места, следствие на недоизградена и неподдържана пътна мрежа, както и на зле организиран междуселищен транспорт. Пътищата не осигуряват добра комуникация, поради липсата на инвестиции в транспортната мрежа;
- Намаляване на потенциала за икономическо развитие поради липсата на инвестиции.

Анализът очертава следните **проблеми и неблагоприятни тенденции в секторите:**

ОБРАЗОВАНИЕ:

- Образователното равнище на населението на община Търговище е **по-ниско от средните стойности на показателя за страната**, като **най-висок дял имат лицата с основно образование**, следвани от тези със средно, с начално и по-ниско образование.
- Увеличаващ се брой на учениците, които напускат училище, без да завършат средно образование и на нередовно посещаващите училище. Не се води статистика за броя на трайно не посещаващите училище деца поради социални и семейни причини. С преструктурирането на училищната мрежа голяма част от децата от селата учат в средищни училища извън своето селище, което допълнително затруднява приобщаването на родителите към училището;
- Училищата все още не са достатъчно „отворени" и не се осъществява активно и устойчиво партньорство с институции и организации, работещи в социалната сфера: НПО, ОДЗ, МКБППМН, полиция, община и др.;
- Няма действащи трайни форми на взаимодействие между педагогическите съветници и горепосочените институции по посока превенция на ранното отпадане от училище и преодоляване на рисковите фактории за децата и учениците, застрашени от социално изключване;

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ:

- Влошен здравен статус на населението и ниска здравна култура на големи групи от хора (напр. ромското население);
- Ограничен достъп до медицински услуги, особено в малките населени места, поради непривлекателни лекарски практики, които остават незаети;

- Липса на болнични структури за долекуване и хосписи;
- Демографското застаряване на населението поставя допълнителни изисквания пред структурата на здравните потребности поради обстоятелството, че възрастните хора са носители на повече от едно хронично заболяване, което води и до по-големи разходи за здравно обслужване.

ЖИЛИЩА И ЖИЛИЩНА ПОЛИТИКА;

- Жилищата са разположени неравномерно по територията на община Търговище. В малките села, има голям брой необитаеми и свободни жилища, които се намират в непривлекателни райони (с неподдържана пътна мрежа, без отходни канали) и са неблагоустроени или полусъборени.
- В общината липсва свободен сграден фонд, подходящ за разполагане на нови социални услуги;
- Липсват механизми, които да стимулират инвестиции в тази насока, което ограничава възможностите на общинските власти да провеждат социална жилищна политика. Общината е изключително затруднена да осигури жилища на нуждаещите се.

2. 3. ИДЕНТИФИЦИРАНИ РИСКОВИ ГРУПИ И ПОТРЕБНОСТИ

2.3.1.РИСКОВИ ФАКТОРИ

Описаните негативни тенденции в демографската и социално-икономическа картина на общината очертават и основните фактори, които в съчетание с други фактори създават рисковете от социално изключване на индивидите и формират рискови групи, които се нуждаят от подкрепа и социални услуги. Такива фактори са:

- Високият процент на безработица и ниските доходи на населението (ниски заплати, ниски пенсии), както и липсата на доходи за продължителен период за големи групи от хора;
- Ниското образование (вкл. и неграмотност), липсата на професия и на професионална квалификация водят до неравностойна позиция на пазара на труда;
- Структурата на семейството – пълно или непълно семейство, многодетни семейства, здравословни и образователни проблеми;
- Липса на собствено жилище – млади семейства, самотни майки, младежи напускащи институции;
- Откъснатостта от семейната среда и липсата на подкрепа от семейството - деца и самотни стари хора, настанени в специализирани институции;
- Увреждане и/или сериозни здравословни проблеми на лицето или на член от семейството;

- Липса на подкрепа от семейството – деца и възрастни настанени в институции, самотни стари хора;
- Принадлежността към уязвими етнически малцинства, които живеят в изолация в обособени квартали и махали;
- Местоживеене – отдалеченост и изолираност на населеното място, с нарушени транспортни връзки и комуникации с общинския център;
- Възрастта – концентрация на пенсионери и стари хора, живеещи в изолираните малки населени места, с крайно ограничен достъп до здравна грижа и услуги, деца, чиито родители са в чужбина.

Под влиянието на тези фактори се обособяват следните **рисковите групи** сред децата, възрастните и старите хора, към които е насочена интервенцията на Общинската стратегия:

2.3.2. РИСКОВИ ГРУПИ ДЕЦА В РИСК

- Деца в риск от изоставяне и настаняване в специализирани институции (фокус върху родителите и семействата на децата в риск), в това число деца в риск от изоставяне на ниво родилен дом – деца от 0 до 1 година;
- Семейства с деца в риск от неглижиране, вкл. деца от многодетни семейства и деца от непълни семейства;
- Семейства от етническите общности в неравностойно положение с деца в риск;
- Деца, отпаднали от училище, или в риск от отпадане от училище. Основният проблем, водещ до формиране на тази целева група, е породен от липсата на родителски капацитет;
- Деца с противообществени прояви. Много често поведението на децата е провокирано от проблеми, свързани с родителския капацитет и липсата на услуги за подкрепа на родителите;
- Деца, жертви на насилие, проституиращи и жертва на трафик;
- Деца и младежи с увреждания, настанени в интернатна форма на грижа;
- Деца и младежи с увреждания, настанени в СИ извън област Търговище;
- Младежи с леки увреждания, напускащи СИ.

ПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА В РИСК

- Лица с увреждания;
- Хора с увреждания, настанени в СИ в други области, които подлежат на извеждане;
- Самотно живеещи стари хора със затруднения в самообслужването и стари хора с увреждания, нуждаещи се от грижи в семейна среда, в това число и живеещи в отдалечени райони.

УЯЗВИМИ ОБЩНОСТИ И ЛИЦА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ

- Етнически общности в неравностойно положение (предимно от ромски произход). В тази група са включени социално изолирани граждани от ромски произход. Необходимо е спрямо тази група да се насочат мерки, стимулиращи мотивацията за образование, квалификация, заетост и повишаване на родителския капацитет и др.;
- Безработни лица с ниско образование и доходи;
- Хора, напускащи местата за лишаване от свобода и хора осъдени на пробация.

2.4. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ СИТУАЦИОННИЯ АНАЛИЗ И ОЦЕНКАТА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ

Анализът на данните показва **неблагоприятни демографски тенденции** и **социално-икономически фактори** в община Търговище, които имат пряко отношение към социалната политика и системата на социалните услуги и към потребностите на населението от социални, здравни и др. услуги.

Общи изводи за наличните социални услуги в община Търговище

- Центърът за обществена подкрепа работи над определения си капацитет и не успява да обхване всички деца и семейства, нуждаещи се от консултиране и подкрепа.
- В по-малките населени места са развити предимно услуги в общността за възрастни – традиционно действащия Домашен социален патронаж и услугата "Личен асистент". Необходимо е да се увеличи броя на личните асистенти, както и да се разшири обхвата на Домашния социален патронаж.
- Липса на достъп до социални услуги на хората в малките населени места.
- Липсва устойчивост на социалните услуги, които не се финансират от републиканския и общинския бюджети.
- Има работещ Център за социална рехабилитация и интеграция на деца, жертви на насилие, за който липсва държавно финансиране.
- Липсват услуги по превенция на ХИВ/СПИН и зависимости и е необходимо изграждането на Център по превенция и консултиране на ХИВ/СПИН и зависими.
- Съществува потребност от нови услуги за уязвимите и етнически групи в община Търговище.
- При проучването на потребностите се установи, че липсва систематизирана информация за рисковите групи. Следва да се изгради информационна база данни за всички рискови групи, която да се съхранява и актуализира ежемесечно в информационна банка.
- Деинституционализацията и социалната изолация на хората с увреждания, живеещи в семейна среда поражда необходимостта от изграждане на Центрове за настаняване от

семеен тип, центрове за настаняване от семеен тип за стари хора и възрастни с увреждания и на Дневни центрове, Центрове за социална рехабилитация и интеграция, социални предприятия за хора с различни видове увреждания.

- Липса на устойчиви и широко обхватни услуги за трайна заетост на хората с увреждания, което ги лишава от възможност за достоен живот.
- Липса на стандарти за качеството на социалните услуги, ориентирани към реалните ползи за потребителя, измерващи влиянието на услугите върху качеството на живот.
- Липсва официална информация за лицата на улицата, но по данни на община Търговище лицата с остра жилищна нужда са 1357, поради което е необходимо изграждането на Център за временно настаняване и социални жилища.
- Има остър недостиг на кадри – социални работници, психолози, трудотерапевти, рехабилитатори, сурдопедагози, клинични специалисти и др., тъй като в социалния сектор поради ниските възнаграждения не е привлекателен.
- Липса на спектър от услуги, удовлетворяващ различните потребности на целевите групи, предимно услуги по превенция на риска от социално изключване, както и услуги за задоволяване на базисни потребности.

По отношение на характера на услугите:

- Предоставяните услуги на територията на община Търговище посрещат конкретни нужди в общността, но те обхващат малка част от идентифицираните рискови групи;
- Съществуват регионални диспропорции в картата на наличните социални услуги. Те са съсредоточени предимно в града;
- Силно е ограничен достъпа на големи уязвими групи до предоставяните социални услуги, особено от малките населени места и населените места в отдалечени райони;
- В общината вече съществува практика за предоставяне на мобилни социални услуги;
- При анализа на рисковите групи беше констатирана липсата на достатъчно точни данни за броя на лицата, които попадат в съответните групи, особено в случаите на потенциален риск;
- Данните за броя на лицата от съответните групи са приблизителни, тъй като рискът от социално изключване е резултат от съчетаване на фактори от различно естество, а не резултат от една единствена характеристика;
- Чрез проучването на потребностите се формираха рисковите групи, за които или не се предоставят социални услуги или те са недостатъчни.

По отношение на планирането, управлението и оценката:

- Няма практика за системно проучване и оценка на потребностите на уязвимите групи на общинско ниво;

- Слабо е развит и интегрирания подход в планирането и предоставянето на социалните услуги: междусекторното взаимодействие на социални, здравни и образователни услуги, жилищна политика;
- Изградените партньорства, доколкото ги има, нямат устойчив характер, а съществуват в рамките на отделни проекти и програми;
- Слабо е взаимодействието между институциите, НПО и самите потребители на услуги в процесите на формулиране на политиките и развитие на услугите;
- Липсва ефективна система за наблюдение, контрол и оценка на социалните услуги, базирана както на външния контрол, така и на развити системи за вътрешен контрол и оценка на постигнатото.

По отношение на развитието на човешките ресурси

- Недостатъчен е капацитета за управление и предоставяне на социалните услуги на общинско ниво, за изграждане на партньорства и партньорски мрежи; Липсват програми за развитие на човешките ресурси на ниво доставчици и община;
- Налице са положителни практики и опит от изпълнението на европейски проекти на НПО в община Търговище.

ИЗВОДИ ЗА УСЛУГИТЕ ЗА ДЕЦА:

- По отношение на рисковите групи деца, развитите социални услуги подкрепят преди всичко децата с увреждания в общинските център, като все още с недостатъчна подкрепа се ползват децата с увреждания в селските райони;
- Съществува и се развива гарантиран набор от услуги по превенция, които да оказват подкрепа на родители и деца, които да подпомагат отглеждането и възпитанието на децата, като училище за родители, училищна подкрепа, информиране на децата за техните права и отговорности, услуги за свободното време на децата.
- Наборът от услуги за превенция на попадането в рискови групи на деца се развива, като процесът вече се премества и към наличните рискови групи от родители в областта (млади майки с риск да изоставят децата си, бедни и самотни родители с нисък родителски капацитет, подкрепа на осиновители, родители на деца с отклоняващо се поведение);
- Закрити са всички специализирани институции на територията на община Търговище, като са развити и продължават да се развиват социалните услуги в общността;
- На територията на община Търговище липсва Кризисен център за жени и деца, жертви на насилие, където да се настаняват клиентите, когато трябва да напуснат дома си, за да се защитят;

- Липса на програми за извършители на насилие и липса на регламент за ползвателите на такива програми.

ИЗВОДИ ЗА УСЛУГИТЕ ЗА ЛИЦА И СТАРИ ХОРА:

- Най-развита услуга в общността за възрастни хора е Домашния социален патронаж, който се финансира и предоставят единствено от общината. Тази услуга би могла да подобри дейността си по отношение на разширяване обхвата на предоставяните услуги и по отношение обучение на персонала за подобряване на качеството й;
- Услугите Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник са добра алтернатива на институционализирането на възрастни самотни хора и на хора с тежки заболявания. Към момента те се предоставят основно по ОП „Развитие на човешките ресурси".
- Запазената тенденция за непълно използване на капацитета на Дневните центрове дава основания да се смята, че е необходимо подобряване на дейностите за разширяване на достъпа до тези услуги и тяхното разширяване със седмична грижа;
- Недостатъчен е броя на услугите от резидентен тип за възрастни с различни заболявания и проблеми, за да покрият констатираните потребности. С оглед предстоящия процес на деинституционализация на настанените в специализирани институции в други общини следва да се планира разкриването на няколко услуги от този тип;
- Налице са положителен опит и резултати в предоставянето на услуги, финансирани от различни програми и проекти. Отчетена е липсата на устойчивост на социалните услуги, които не се финансират от републиканския и общинските бюджети;
- Защитените и наблюдавани жилища за възрастни с различни заболявания и проблеми са недостатъчни, за да покрият констатираните потребности;
- Опитът на неправителствените организации показва, че те са огромен ресурс, който би могъл да се използва успешно за разширяване обхвата и разнообразяване на услугите за различните групи потребители.
- Деинституционализацията и социалната изолация на хората с увреждания, живеещи в семейна среда поражда необходимост от изграждане на повече Центрове за настаняване от семеен тип, центрове за настаняване от семеен тип за стари хора и възрастни с увреждания със среда, близка до семейната, както и на повече Дневни центрове, Центрове за социална рехабилитация и интеграция, социални предприятия за хора с различни видове увреждания.
- Да се използва съществуващата материална база в по-малките населени места от общината за създаване на социални услуги от резидентен тип за възрастни хора;
- Необходимо е да се подобри качеството на живот на хората с деменция.

- Превенция на социалното изключване на хората с деменция, чрез изграждане на социални услуги в общността.

РАЗДЕЛ Б:
СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

3. ВИЗИЯ И ЦЕЛИ

3.1. ВИЗИЯ

Визията очертава стратегическите очаквания за перспективното развитие на основните процеси, свързани със социалните услуги в община Търговище. Тя предлага определен модел на това развитие. Визията е основен градивен и дефиниращ компонент за развитие на социалните услуги, като фокусира вниманието върху създаването на условия за пълноценна реализация, чрез грижа и подкрепа за местните общности, групи и хора в риск.

Визията на Стратегията за развитие на социалните услуги в община Търговище е:

Развитие на иновативна и качествена система от социални услуги, насочена към подобряване качеството на живот, към пълноценната реализация и грижа за хората от рисковите групи, както и за тяхното социално включване в община Търговище

3.2. ЦЕННОСТИ И ПРИНЦИПИ

Стратегията поставя човека в центъра на системата и гарантира неговите права за достоен и пълноценен живот, без оглед на етническата му принадлежност, пол, увреждане, възраст и социален статус.

Тя утвърждава следните **ценности** при планирането и предоставянето на социални услуги:

- Уважение и признание на правата и достойнството на всеки човек, общност и група;
- Толерантност и закрила от дискриминация, признаване на различията като ценност и ресурс за развитие;

- Благосъстояние и качество на живот, съответстващо на потребностите на хората;
- Пълноценно развитие на личността, разгръщане на физическите и умствени възможности на децата и всички жители на община Търговище;

Всички заинтересовани страни, участващи в процеса на стратегическото планиране, се обединиха около следните **принципи:**

- Защита на най-добрия интерес на хората от рисковите групи при планирането и предоставянето на социалните услуги;
- Съответствие на социалните услуги с международните документи, относно човешките права;
- Законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България;
- Ефективност и прозрачност при усвояването на финансовите средства;
- Равен достъп за всички живеещи на територията на общината, чрез осигуряване на мобилни, иновативни и гъвкави услуги;
- Прилагане на интегриран подход в грижата за човека, общностите и групите в риск;
- Планиране и предоставяне на мрежа от гъвкави социални услуги, отговарящи на реалните нужди на потребителите;
- Иновативност в процеса на планиране и предоставяне на социални услуги;
- Изграждане на устойчиви партньорства и съгласуваност между заинтересованите страни в процесите на планиране, предоставяне и управление на социалните услуги;
- Повишаване на качеството на социалните услуги, надграждане и усъвършенстване на съществуващите практики в предоставянето на социални услуги в общността;
- Подкрепа на персонала за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти;
- Насърчаване на гражданския сектор за участие в планирането, предоставянето, мониторинга и оценката на мрежата от социални услуги и дейности;
- Признаване на правото на участие и личен избор на потребителите при предоставяне на най-подходящите за тях социални услуги;
- Недискриминация, обществена толерантност и солидарност към всички социални групи.

3.3. ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ

Приоритетните направления в Общинската стратегия са изведени след задълбочен анализ на идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна

намеса за решаване на ключови и критични проблеми на жителите на общината. Същите са групирани в две посоки – отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване, които са съобразени и с областната стратегия.

Избраните приоритетни направления **за съдържанието на социалните услуги** включват:

1. **Развитие на услуги в общността за социално включване и за превенция на социалното изключване и изолация на рисковите групи**

Практиката в предоставянето на социални услуги показва, че инвестирането в развиване на услуги по превенция на общинско ниво е ефективно по отношение на ранна реакция и предотвратяване на проблеми в техния зародиш. Вложените средства в тази насока за един ползвател са много по-малко в сравнение с услугите, които се предоставят спрямо изявили се вече проблеми.

Приоритетно направление на общинската стратегия е развиване на услуги по превенция на рискови фактори, ситуации и събития, които могат да водят до социална изолация или да я задълбочават. Тези услуги ще бъдат развивани на **общинско** и **междуобщинско** ниво и ще бъдат **мобилни**, за да могат да обхванат максимално голям брой ползватели. Услугите в това направление са насочени към подкрепа на семействата и индивидите за оставане в тяхната семейна и домашна среда, развитие на индивидуалните и общностни умения и ресурси, превенция на насилието, различни форми на експлоатация, превенция на противоправно поведение, социална маргинализация.

Ще бъдат предоставяни и услуги за социално включване и интеграция на хора, групи и общности, които се намират в социална изолация.

2. **Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа**

Държавната политика от 2000 г. активно насърчава процеса на деинституционализация поради лошото качеството на грижата в институциите, негативното влияние върху настанените там и значителните разходи за поддържане на институционалната система.

На територията на община Търговище са закрити специализираните институции за деца и няма такива за възрастни хора.

Функционалните приоритетни направления, които подпомагат ефективното изпълнение на основните дейности в Общинската стратегия, са:

3. **Развитие на човешките ресурси**

В направеното проучване и в анализа е отчетен недостиг на квалифициран персонал за разкриване и управление на социалните услуги. Това е идентифицирано като основен риск за реализация на стратегията. Необходимо е планиране на *мерки и дейности за изграждане*

и развитие на човешките ресурси, както за управлението, така и за предоставянето на социални услуги в съответствие със съвременните стандарти. Успоредно с провеждането на обучения и супервизия, ще се развият механизми и стимули на общинско ниво за подкрепа на доставчиците, целящи повишаване качеството на предоставяните социалните услуги.

4. Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество

Въвеждането на ефективна система от социални услуги на общинско ниво изисква *активно развиване на партньорствата между общините* за разкриване на конкретни социални услуги и мерки за социална подкрепа. Характерът на проблемите на хората в риск предполага прилагане на *интегриран подход*, който може да се постигне само чрез партньорство и взаимодействие между различните публични и частни организации - участници в секторите социални услуги и подпомагане, образование, здравеопазване, заетост, инфраструктура и жилищна среда.

3.4. ПРИОРИТЕТНИ ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

Планираните дейности в Общинската стратегия ще обхванат всички рискови групи, изведени при анализа на ситуацията. Определянето на приоритетни целеви групи в никакъв случай не изключва останалите рискови групи, но задава основния фокус на интервенцията през периода на стратегията.

Приоритетните целеви групи, към които са насочени социалните услуги и мерки за социално включване в община Търговище, са:

1. Деца, отглеждани в специализирани институции:
    - 1.1. Деца в СИ, настанени извън област Търговище.
2. Деца в риск, отглеждани в семейна среда:
    - 2.1. Деца в риск от изоставяне;
    - 2.2. Деца с увреждания и техните семейства;
    - 2.3. Неглижирани деца;
    - 2.4. Деца в неравностойно положение;
    - 2.5. Деца с противообществени прояви;
    - 2.6. Деца на улицата, проституиращи, жертва на домашно насилие, на трафик, на тежки форми на детски труд;
3. Деца, необхванати от училищната мрежа, трайно не посещаващи училище, отпаднали или в риск от отпадане от училище.

4. Лица с увреждания и техните семейства, в т. ч. лица с увреждания в общността и в СИ.
5. Стари хора с фокус към самотноживеещи, особено в изолираните селски райони.
6. Специфични общности и групи в риск:
    6.1. Етнически общности в неравностойно положение с фокус върху ромската общност в сегрегирани квартали и махали;
    6.2. Безработни лица;
    6.3. Неграмотни, хора с основно и по-ниско образование;
    6.4. Хора, напускащи местата за лишаване от свобода и хора, осъдени на пробация.

3.5. ЦЕЛИ

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 1:

Развитие на социални услуги в общността за социално включване и превенция на социалното изключване и изолация на рисковите групи.

Обща цел 1:

Създаване на условия за предотвратяване на рисковите фактори, водещи до социална изолация. Подкрепа за социално включване на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи.

Специфични цели:

- **Специфична цел 1.1.** Намаляване изоставянето на деца и настаняването им в СИ. Подкрепа за задържането им в биологичното семейство.
- **Специфична цел 1.2.** Подкрепа за социално включване на деца и семейства в риск.
- **Специфична цел 1.3.** Подкрепа за социално включване на деца с увреждания и техните семейства.
- **Специфична цел 1.4.** Развитие на мрежа от услуги в общността за обхващане на хората с увреждания от община Търговище.
- **Специфична цел 1.5.** Развитие на мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна и семейна среда.
- **Специфична цел 1.6.** Да се осигури достъп на старите хора до качествена резидентна грижа в среда, близка до семейната.
- **Специфична цел 1.7.** Осигуряване на подкрепа за социално включване на уязвими лица, групи и общности.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 2:

Деинституционализация и подобряване качеството на резидентна грижа

Обща цел 2:

Подобряване качеството на живот на възрастни, настанени в специализирани институции, съобразно техните специфични потребности и подобряване качеството им на живот, чрез осигуряване на алтернативни форми на грижи.

Специфична цел:

- **Специфична цел 2.1.** Разкриване на социални услуги в общността за възрастни хора с увреждания и стари хора.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 3:

Развитие на човешките ресурси

Обща цел 3.

Създаване на ефективна система за развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги в община Търговище

Специфични цели:

- **Специфична цел 3.1.** Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на общинско ниво.
- **Специфична цел 3.2.** Да се осигури подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти.
- **Специфична цел 3.3.** Да се осигури системен контрол върху качеството на предоставяните социални услуги.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 4:

Изграждане на междусекторно сътрудничество и междуобщинско партньорство

Обща цел 4 Да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

- **Специфична цел 4.1.** Да се утвърдят ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.
- **Специфична цел 4.2.** Да се стимулира междуобщинското партньорство в планирането и предоставянето на социалните услуги.

3.6. Ключови индикатори за успех

Постигането на целите на стратегията в рамките на следващите пет години трябва да подобри качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение. Качествената промяна в ситуацията в община Търговище ще бъде измервана чрез система от качествени и количествени индикатори за напредъка в решаването на идентифицираните проблеми.

Ключовите базисни индикатори за промяната в ситуацията ще покажат разликите при сравнението на показателите за настоящия момент с данните към 2020 г. Такива са:

- Развита иновативна и качествена система от социални услуги в подкрепа на интегритета на семейства и общности в община Търговище в съответствие с националните приоритети за социално включване и деинституционализация;
- Подобрени възможности за достъп до услуги и ресурси на максимален брой уязвими деца, лица, групи и общности;
- Степен на обхващане на пръснати рискови групи чрез развитие на мобилни услуги в община Търговище;
- Постигната качествена промяна в съотношението между предоставяните типове социални услуги чрез значително увеличаване на дела на услугите в общността и намаляване делът на услугите от резидентен тип;
- Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за старите хора в община Търговище с приоритетно обхващане на самотноживеещите в изолирани населени места;

Ключовите количествени индикатори за успеха на осъществената интервенция в рамките на периода от шест години изпълнение на Стратегията са:

- Предоставяне на социално- здравни услуги за превенция на 50% от децата и семействата в риск;
- Превенция на изоставянето на деца от 0 до 3 години и подобряване на родителските умения на 25 бременни и техните деца от ромски произход средногодишно;
- Осигурен достъп до социални услуги на 50% от децата и семействата в риск на територията на община Търговище;
- Предотвратяване на изоставянето и неглижирането на 50 деца, настанени в семейства на близки и роднини;
- Осигурени 120 приемни семейства за настаняване на деца в общината в края на 2020 г.;
- Разширен териториален обхват за услугите за деца и уязвими семейства в ЦОП;
- Намаляване с около 30 % на децата отпаднали от училище до края на 2020 г;
- Осигурени услуги на 100 семейства на деца с увреждания;

- Осигурена рехабилитация и услуги за 150 лица с увреждания и техните семейства средно на година;
- Осигурен достъп до услуги за около 40 % от лицата с увреждания и техните семейства до края на 2020 г;
- Увеличаване с поне 40 % на наетите лични и социални асистенти/ домашни помощници за лица с увреждания до 2020 г.;
- Подобрени и разширени услуги в домашна среда за 100 самотно живеещи лица от общината, средногодишно;
- Осигурена подкрепа за социално включване на 40% от младежите отпаднали от училище;
- Подобрени възможности за социална интеграция и достъп до заетост на 30% от безработните лица с основно и по- ниско образование до края на 2020 г.

4. ИНТЕРВЕНЦИЯ - СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И МЕРКИ

Планираната интервенция очертава общата картина на развитието на мрежа от социални услуги на общинско ниво през следващите 5 години – от 2016 до 2020 година. Стратегията определя:

- развитието на **съществуващите социални услуги** през следващите 5 години с ясно виждане за конкретните перспективи към разширяване, реформиране или към закриване на всяка услуга/дейност;
- разкриването на **нови социални услуги** за приоритетните целеви групи, включително иновативни услуги, които не съвпадат изцяло със стандартните държавно-делегирани дейности;
- инициирането на **междусекторни „смесени" иновативни услуги** и програми;
- паралелното развитие на **мерки и политики за социално включване** в приоритетните свързани сектори (образование, здравеопазване, заетост, жилищна среда и инфраструктура), чрез които се решават конкретни проблеми на рисковите групи и/или се създават условия за ефективно функциониране на социалните услуги.

Услугите и мерките са описани към съответното приоритетно направление, като се правят препратки и уточнения в случаите, когато една социална услуга изпълнява дейности, отнасящи се до две или повече приоритетни направления или конкретна цел. Социалните услуги и дейности се разглеждат като система от услуги, които си взаимодействат и допълват, за да се постигне ефект и реална полза за обхванатите целеви групи.

4.1. ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕЛИЕ 1: Развитие на социални услуги в общността за социално включване и превенция на социалното изключване и изолацията на рисковите групи.

Обща цел 1

Създаване на условия за предотвратяване на рисковите фактори, водещи до социална изолация. Подкрепа за социалното включване на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи.

Специфична цел 1.1. Намаляване изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции. Подкрепа за задържането им в биологичното семейство.

Мярка 1.1.1. Комплексна програма за превенция на изоставянето и задържане на деца в биологичното семейство.

За да се предотврати изоставянето на новородени деца е необходимо работата по превенция да започне преди раждането на детето - успехът на превенцията зависи от ранната навременна намеса и продължителността на социалната работа с бъдещата майка, нейното семейство и близко обкръжение. Предотвратяването на изоставянето и настаняването на деца на по-голяма възраст ще включва комплексни програми за семейна подкрепа – социална, достъп до образование, здравни грижи, жилищна политика, заетост и др. Ще намалеят случаите на нежелана бременност и оттук ще намалее и рискът от изоставяне и ранна институционализация на бебета непосредствено след раждането им.

Дейност 1.1.1.1. Разкриване на междусекторна услуга Комплекс за здравно-социални услуги в общността.

Ще бъде разкрита междусекторна услуга **Комплекс за здравно-социални услуги в общността** в гр. Търговище за деца от 0 до 7 години и техните родители от рискови групи. Ще се формират и развиват родителските умения, ще се работи за ранна интервенция на увреждания, семейно консултиране и подкрепа, здравна консултация за деца, мониторинг на готовността за обучение, допълнителна подготовка за ранен старт в училище и индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания. Комплекс за здравно-социални услуги в общността включва седем социални и здравни услуги, разпределени в два центъра:

Център за ранна интервенция на деца с увреждания;

- „Ранна интервенция на увреждания” – услугите ще се предоставят на 45 деца и 75 родители.
- „Индивидуална педагогическа подкрепа на деца с увреждания” - услугите ще се предоставят на 30 деца с увреждания.

Център за консултиране, подкрепа и здраве в семейството.

- „Предоставяне на психологическа подкрепа и консултация на бъдещи и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения".
- „Семейно консултиране и подкрепа".
- „Индивидуална и групова работа с деца и родители, включително с деца и родители, които не са от уязвими групи с цел посещаване на детска градина".

Трите услуги за предназначени за 300 семейства в двугодишния период на проектното финансиране.

- „Допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищната готовност на децата за равен старт в училище" **-** услугите ще се предоставят на 30 потребителя за един месец.
- „Подкрепа за осигуряване на здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията" **-** услугите ще се предоставят на 500 потребителя.

Комплекса за здравно-социални услуги в общността ще започне предоставянето на услугите през 2016 г.

Предоставяне на социално-здравни услуги за превенция на 50% от децата и семействата в риск.

Предвижда се през 2018 г. Центъра за ранна интервенция на увреждания да премине като програма към реформирания Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства, а Центъра за консултиране, подкрепа и здраве в семейството да премине като програма към реформирания ЦОП.

Дейност 1.1.1.2. Развитие на междусекторна услуга Център за майчино и детско здраве (с изградени мобилни екипи за населени места в община Търговище).

Центъра за майчино и детско здраве предоставя услуги на неосигурени бременни жени от ромски произход и техните новородени деца от гр.Търговище и селата Давидово, Голямо Ново и Подгорица, които са с концентрирано население от ромски произход. Услугата се предоставя по проектно финансиране за период от година и половина, като след това е необходимо осигуряване на устойчивост.

Дейностите на центъра са насочени към:

- Осигуряване на минимум четири прегледа при АГ специалист, преди раждане.
- Допълнителна подкрепа за лечение /при необходимост/ и подготовка на бременните за раждане – Училище за бременни.
- Ежемесечни домашни посещения от медицински персонал на новородените, през първите шест месеца, подкрепа за кърмене, лечение и отглеждане – Училище за родители.
- Скрининг на деца от 0 до 7 години за ранно откриване на заболявания.
- Подкрепа за включване в детски градини.

Планира се откриване на центъра през 2016 г., със срок на действие 18 месеца, като услугите се предвижда да бъдат ползвани от 25 бременни и 25 новородени.

Превенция на изоставянето на деца от 0 до 3 години и подобряване на родителските умения на 25 бременни и техните деца от ромски произход средногодишно.

Мярка 1.1.2. Развитие на мрежа от ЦОП за обхващане на децата в риск в община Търговище.

Дейност 1.1.2.1. Увеличаване капацитета на наличния ЦОП – гр. Търговище от 66 на 70.

На територията на община Търговище от 2005 г. към КСУДС – гр. Търговище функционира ЦОП, с капацитет 60 потребители. От изготвяните мониторингови доклади по изпълнение на Областната стратегия за 2011 – 2015 г. е изведена потребност от увеличаване капацитета на услугата. Тези данни се подават ежемесечно и на тримесечие към ДСП – гр. Търговище, РДСП – гр. Търговище и Община Търговище. ЦОП – гр. Търговище има възможност да предоставя качествена услуга и при увеличен капацитет от 66 на 70. Прогнозира се капацитетът да бъде увеличен на 70 места през 2018 г.

Мярка 1.1.3. Осигуряване на грижа за децата в риск от изоставяне и неглижиране, чрез настаняване при близки и роднини и за деца настанени в резидентни услуги.

Дейност 1.1.3.1. Съвместни дейности на ЦОП и ОЗД за настаняване в семейства на близки и роднини на деца в риск от изоставяне и на неглижирани деца.

Планира се увеличаване на броя на децата, настанени в семейства на близки и роднини - поне на 50 семейства ще им бъде оказана подкрепа в тази насока и 50 неглижирани и в риск от изоставяне деца ще бъдат настанени в семейства на близки и роднини.

Предотвратяване на изоставянето и неглижирането на 50 деца, настанени в семейства на близки и роднини.

С тази дейност целим повишаване родителския капацитет на семействата в риск, както и намаляване броя на децата, настанени извън разширеното семейство. Включва съвместни дейности на ЦОП и ОЗД за настаняване в семейства на близки и роднини на деца в риск от изоставяне, неглижирани деца и оказване на подкрепа. Настаняването при близки и роднини осигуряват устойчива семейна грижа за детето в среда близка до семейната.

Дейност 1.1.3.2. Осигуряване на устойчивост на разкритите резидентни услуги за деца/младежи без увреждания

На територията на общината функционира едно ЦНСТ за деца без увреждания:

ЦНСТ за деца без увреждания в гр.Търговище, разкрито през 2015 г., чрез компенсирана промяна след закриване на услугата „Звено майка и бебе”. Услугата е с капацитет 10 места и се финансира като делегирана от държавата дейност.

Мярка 1.1.4. Услуги в подкрепа на осиновяването.

Дейност 1.1.4.1. Съвместни дейности на ЦОП и ОЗД за развиване на услуги в подкрепа на осиновяването, чрез консултации и програми.

Към ЦОП се предоставят услуги в подкрепа на осиновяването, като обучените специалисти провеждат социални и психологически консултации съвместно със социалните

работници от ОЗД. Могат да се развият различни форми на групи за подкрепа и взаимопомощ на кандидат-осиновители, осиновители и осиновени. Предвижда се осигуряване на подкрепа и консултиране на поне 60% от кандидат-осиновителите, чрез различни програми от специалистите в ЦОП.

Мярка 1.1.5. Развитие на услугата по приемна грижа в община Търговище.

Дейност 1.1.5.1. Разширяване обхвата на услугата и осигуряване на устойчивост в община Търговище

На територията на община Търговище услугата Приемна грижа се предоставя по Проект „Приеми ме".

Дейностите на услугата са насочени към:

- Информационни кампании;
- Оценяване и обучение на приемни семейства;
- Одобрение на кандидатите за приемни родители;
- Напасване;
- Наблюдение и подкрепа;
- Фокус върху децата с увреждания;
- Превенция на изоставянето на ниво родилен дом.

Планира се услугата приемна грижа да премине като Държавно делегирана дейност. Осигурени 120 приемни семейства за настаняване на деца в областта в края на 2020 г.

Специфична цел 1.2. Подкрепа за социално включване на деца и семейства в риск.

Мярка 1.2.1. Осигуряване на подкрепа на децата и лицата, жертви на насилие.

Дейност 1.2.1.1. Осигуряване на устойчивост и увеличаване на капацитета на съществуващия ЦСРИ за жертви на домашно насилие.

Центърът за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ) е комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване. Центъра предоставя услуги на територията на област Търговище.

ЦСРИ функционира от 2006 г. Целевата му група е: жертви на домашно насилие над 18 г. Услугата се предоставя в общинска сграда, която е предоставена безвъзмездно на Асоциация „Ная". Центърът партнира добре с МВР, Районна прокуратура, ДСП, Районен и Окръжен съд, Национална комисия за борба с трафика на хора, доставчици на социални услуги с кризисни центрове в гр. Плевен и гр. Силистра.

Планира се Центъра да премине в държавно делегирана дейност през 2018 г. с капацитет 30 места. Прогнозира се капацитетът да бъде увеличен през 2020 г. от 30 места на 50 места.

Дейност 1.2.1.2. Осигуряване на устойчивост на Център за превенция, консултиране и възстановяване на жертви на насилие и техните извършители.

Целевата група деца и лица, жертви на насилие и техните извършители, учители и специалисти в училищата. В центъра ще се предоставят следните услуги на територията на област Търговище.

- Консултиране и подкрепа на жертвите на насилие;
- Работа по превенция на насилието;
- Осигуряване на нормален живот на жертвите на насилие;
- Подкрепа за корекция на поведението на извършители на насилие.

Услугата се предоставя съвместно от полиция, неправителствена организация и община Търговище. Капацитета на услугата е 100.

Дейност 1.2.1.3. Създаване на Кризисен център към Център за превенция, консултиране и възстановяване на жертви на насилие и техните извършители.

В Кризисния център ще се осигурят подслон и условия за живот на жертви на насилие. Планира се откриване на услугата през 2018 г. с капацитет 12 места.

Дейност 1.2.1.4. Създаване на Социално предприятие за лица, жертви на насилие.

Социалното предприятие е стопанска дейност, осъществявана от нестопанска организация, предоставяща социални услуги на групи в неравностойно положение, за осигуряване на финансова подкрепа на нейните мисия и цели.

С разкриването на социалното предприятие в Търговище ще се осигури заетост на лицата, жертви на насилие. Услугата ще бъде разкрита през 2018 г., с капацитет 8 места.

Мярка 1.2.3. Предоставяне на подкрепа на семейства с деца и младежи с рисково поведение.

Дейност 1.2.3.1.Предоставяне на подкрепа от ЦОП на семейства с деца и младежи с рисково поведение.

В ЦОП ще се предоставя подкрепа на семействата на деца и младежи с рисково поведение – девиантно и делинквентно поведение, противообществени прояви, въвлечени в трафик, проституция и други рискове.

Услугите ще са фокусирани върху подкрепата за превенция и преодоляване на рисково поведение при децата, младежите и техните семейства. Директна работа с деца с рисково поведение: консултиране и подкрепа за деца и семействата им. Планира се организирането на извънкласни занимания и дейности за деца – спорт, клубове по интереси и др.; образователни програми за правата и задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им; образователни програми за опасностите и последиците от употребата на наркотици и алкохол, тютюнопушене, рисково сексуално поведение и др.

В процеса на предоставяне на услугите ЦОП ще си партнира с МКБППМН, ДПС и други институции.

Дейност 1.2.3.2. Реализиране на общински междусекторни инициативи, кампании и програми за превенция и подкрепа на семействата с деца и младежи с рисково поведение.

Ще се реализират междусекторни инициативи, кампании и програми, фокусирани върху подкрепата за преодоляване и превенция на рисково поведение при децата,

младежите и техните семейства, консултиране и подкрепа за деца и семействата им. Планира се организирането на извънкласни занимания и дейности за деца – тренинги, спорт, клубове по интереси и др.; образователни програми за правата и задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им; образователни програми за опасностите и последиците от употребата на наркотици и алкохол, тютюнопушене, рисково сексуално поведение и др.

Ще бъдат изградени партньорства между НПО, МКБППМН, ДПС, училища и др. институции.

Мярка 1.2.4. Предоставяне на подкрепа на деца, отпаднали от училище и в риск от отпадане от училище.

Дейност 1.2.4.1. Реализиране на междусекторни инициативи, кампании и програми за превенция и подкрепа на децата, отпаднали от училище и в риск от отпадане.

Услугите ще са фокусирани върху подкрепата за преодоляване и превенция на отпадането от училище на децата. Планира се организирането на извънкласни занимания и дейности за деца – спорт, клубове по интереси и др.; образователни програми за правата и задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им.

Центърът за обществена подкрепа ще подкрепя децата, отпаднали от училище и в риск от отпадане, като предоставя услуги в областта на консултирането, работа с децата и техните семейства. Специалистите ще дават информация по отношение на правата и задълженията на родителите, учителите и гражданите, свързани със задължителното образование и необходимостта от него.

На около 30% от децата ще им бъде оказана подкрепа, във връзка с отпадането от училище и връщането им в училищна среда. На тези групи ще им бъде предоставена пълна информация за полезността на училището не само като институция за усвояване на знания, а и за начина на общуване с връстници и възрастни; посещаване на културни мероприятия; ситуационни игри за по-успешно реализиране в обществото и много други занимания и дейности.

Ще се изпълняват междусекторни инициативи, кампании и програми, фокусирани върху подкрепата за преодоляване на отпадането от училище. Това е необходимо с цел изграждане на нови ресурси за справяне в ситуации на риск от отпадане от училище, развиване на способности, свързани с дисциплина, здравна култура, спазване на правила и в същото време изразяване на собствена инициатива и идеи за мотивация, свързана с посещението на училище.

Намаляване с около 30 % на децата отпаднали от училище до края на 2020 г.

Специфична цел 1.3. Подкрепа за социално включване на деца с увреждания и техните семейства.

Мярка 1.3.1. Осигуряване на качествена здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за децата с увреждания и подкрепа за техните семейства и създаване на устойчивост на действащите услуги.

Дейност 1.3.1.1. Осигуряване на устойчивост на услугите на ЦСРИ гр. Търговище.

Изграденият ЦСРИ в гр. Търговище през 2018 г. ще се реформира и премине като програма към Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства и ще продължи своята дейност, като се предоставят медицинска и социална рехабилитация, здравни грижи, информация и консултации.

Дейност 1.3.1.4. Осигуряване на устойчивост на разкритите резидентни услуги за деца/младежи с увреждания

На територията на общината функционират три ЦНСТ за деца/младежи с увреждания, разкрити във връзка с процеса на деинституционализация, както следва:

ЦНСТ за деца/младежи с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи гр.Търговище, изграден по проект „Посока семейство", във връзка със закриването на ДМСГД гр.Търговище. Функционира от 2015 г. по проект, а от 01.01.2016 г. се финансира като делегирана от държавата дейност. Капацитета на услугата е 8 места, планира се увеличаване на капацитета на 12 места през 2017 г. Предвижда се през 2018 г. промяна на наименованието на услугата на Център за специализирана здравно-социална грижа за деца с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи".

ЦНСТ за деца и ЦНСТ за младежи с увреждания в гр.Търговище, изградени по проект „Детство за всички", във връзка със закриване на ДДУИ гр.Търговище. Функционират от 2014 г. по проект, а от 01.02.2015 г. се финансират като делегирана от държавата дейности. Капацитета на услугите е 14 места за всеки от центровете. Децата и младежите от центровете ползват съпътстващи услуги – ЦСРИ за деца с увреждания гр.Търговище, ДЦПЛУ гр.Търговище и др.

Мярка 1.3.2. Осигуряване на гъвкава, почасова, дневна и седмична грижа за децата с увреждания, отглеждани в семейна среда.

Дейност 1.3.2.1. Изграждане на Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства с капацитет 30 места за дневна и почасова грижа и 60 места за консултативни услуги.

Дневните центрове са основна форма на социална услуга в общността, предлагаща храна, дневна грижа и възможности за общуване. В дневния център ще се предоставят почасови и дневни услуги за деца с увреждания и техните семейства. Превенция на изоставянето, развитие на различни навици и умения, психологическа диагностика, консултация и оценка на ресурсите на детето и рехабилитация. В тези услуги ще бъдат включени разнообразни занимания и дейности, необходими за социализацията и интеграцията на децата.

Планира се услугата да бъде изградена по ОП „РР" през 2018 г. и от 2019 г. услугите да функционират по ОП „РЧР".

Специфична цел 1.4. Развитие на мрежа от услуги в общността за обхващане на хората с увреждания на територията на община Търговище.

Мярка 1.4.1. Разширяване на броя, капацитета и спектъра на дейности на социалните услуги за подкрепа на социалното включване и реализацията на лицата с увреждания.

Дейност 1.4.1.1. Изграждане на ЦСРИ за лица с увреждания в град Търговище

Планира се услугата да бъде разкрита през 2018 година с капацитет 30 места.

Дейностите, които ще предоставя услугата са свързани с медицинска и социална рехабилитация, консултиране-правно, здравно, социално, психологическо, програми за социални умения за самостоятелен живот, посредничество пред различни институции и други.

Целта е да се обхванат около 150 лица с увреждания и техните семейства средно на година.

Осигурена рехабилитация и услуги за 150 лица с увреждания и техните семейства средно на година.

Дейност 1.4.1.2. Осигуряване устойчиво развитие на съществуващия Обществено – информационен център в град Търговище.

Към момента функциониращия ОИЦ с капацитет 60 ползватели предлага консултиране, психологическа подкрепа и информиране на лица с увреждания от община Търговище. Услугата се предоставя от Центъра за психологически изследвания - клон Търговище. Предвижда се дейността да бъде продължена и през следващите пет години.

Дейност 1.4.1.3. Провеждане на консултации в ЦСРИ, обучения и подкрепа на лица с увреждания и техните семейства.

В ЦСРИ ще се предоставят услуги за развиване на умения за самостоятелен живот и превенция на рисково поведение; психологическо консултиране, семейно консултиране, медиация, рехабилитация, младежки информационно-консултантски и обучителни услуги, свързани с повишаване на квалификацията, преквалификация, кариерно консултиране и посредничество за намиране на работа.

Очаква се около 40% от лицата с увреждания и техните семейства да бъдат обхванати към 2020 г.

Осигурен достъп до услуги за около 40 % от лицата с увреждания и техните семейства до края на 2020 г.

Дейност 1.4.1.4. Оптимизиране дейността на съществуващия Дневен център за възрастни хора с увреждания гр. Търговище.

Центърът предлага дневни и почасови услуги за възрастни с увреждания и е съпътстваща услуга за настанените младежи в двата ЦНСТДМУ в гр. Търговище и ЗЖ в с. Лиляк. Към момента капацитета е 20 места.

Дейност 1.4.1.5 Осигуряване на устойчиво развитие на ДЦ и разкриване на второ ЗЖ към КПЗГО кв. Бряг, гр. Търговище.

В дневния център се предоставят дневни и почасови грижи, медицинска и социална рехабилитация за 30 лица с психични разстройства. Ползва се като съпътстваща услуга за

настанените в защитеното жилище. Планира се през 2017 г. разкриване на второ ЗЖ с капацитет 4 места.

Дейност 1.4.1.6 Осигуряване на устойчиво развитие на ЗЖ с. Лиляк, общ. Търговище .

Услугите се предоставят на лица с умствена изостаналост. Предвижда се те да продължат своята дейност през следващите пет години. Капацитета на ЗЖ с.Лиляк е 8 места.

Дейност 1.4.1.7 Изграждане на две нови ЗЖ за лица с увреждания

Планира се през 2017 г. да стартира предоставянето на услуги в ЗЖ в с. Макариополско община Търговище, с целева група лица с деменция с капацитет 12 места, първоначално, чрез проектно финансиране, и последващо преминаване, през 2017 г., като ДДД с капацитет 8 места.

Планира се през 2017 г. да стартира предоставянето на услуги в ЗЖ за лица с умствена изостаналост в община Търговище, с капацитет 8 места.

Дейност 1.4.1.8 Изграждане на ПЖ за младежи от 15 до 18 годишна възраст с увреждания в община Търговище.

ПЖ е форма на социална услуга за деца в риск по смисъла на ЗЗД от 15 до 18-годишна възраст, осигуряваща настаняване на не повече от 8 места като мярка за закрила на детето и подкрепа от специалисти за придобиване на знания и практически умения за водене на относително самостоятелен начин на живот.

Планира се услугата да се изгради по ОП „РР" през 2018 г. с капацитет 8 места.

Дейност 1.4.1.9 Изграждане на НЖ за младежи от 18 до 25 годишна възраст с увреждания в община Търговище.

НЖ е форма на социална услуга за пълнолетни лица с увреждания или лица от 18 до 25-годишна възраст, които са били настанени извън семейството по реда на ЗЗД, осигуряваща настаняване и условия за водене на самостоятелен начин на живот.

Планира се услугата да се изгради по ОП „РР" през 2018 г. с капацитет 4 места.

Дейност 1.4.1.10. Разкриване на ДЦПЛУ

Дневният център е основна форма на социална услуга в общността, предлагаща храна, дневна грижа и възможности за общуване. Той ще осигурява възможности за разнообразяване на ежедневието, общуване, споделяне на придобит опит, възможности за осмисляне на живота и грижа за достойни старини.

Планира се през 2017 г. да стартира предоставянето на услуги в ДЦПЛУ в с. Макариополско община Търговище, с целева група лица с деменция с капацитет 30 места, първоначално, чрез проектно финансиране, и последващо преминаване през 2017 г., като ДДД с капацитет 15 места.

Дейност 1.4.1.11. Изграждане на едно ново социално предприятие за лица с увреждания в гр. Търговище и осигуряване на устойчивост на социално предприятие за лица с психични разстройства в кв.Бряг, община Търговище.

Стопанската дейност в Социалното предприятие се осъществява от нестопанска организация, предоставяща социални услуги на групи и лица в неравностойно положение.

Услугите ще бъдат насочени към трудова заетост на лицата с увреждания и осигуряване на възможност за реализация, самостоятелна издръжка и социално включване.

Планира се през 2018 г. да бъде разкрито социално предприятие за лица с умствена изостаналост в Търговище с капацитет 25 потребители.

Осигуряване на финансиране, с цел устойчивост на наличната услуга - социално предприятие за лица с психически разстройства в кв. Бряг, община Търговище с капацитет 12 потребители.

Дейност 1.4.1.12. Изграждане на трудов център за лица/младежи с увреждания в гр. Търговище

Предоставянето на услугата цели изграждането на трудови навици на лица/младежи с увреждания.

Планира се през 2019 г. да бъде разкрит трудов център за лица/младежи с увреждания в гр. Търговище с капацитет 15 места.

Дейност 1.4.1.13. Изграждане на център за кризисно консултиране /мобилна услуга/ в гр. Търговище

Предоставянето на услугата включва кризисна интервенция, подкрепа и консултиране на лица с психични разстройства и психологични проблеми.

Планира се разкриване по Проект, през 2017 г. с капацитет 30 места.

Мярка 1.4.2 Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.

Спектърът на тези услуги обхваща както ежедневни дейности в дома на лицата (като помощ при хранене, обслужване, помощ за излизане и придвижване), така и предоставяне на дневни и почасови услуги извън дома (дневни центрове и алтернативни форми на заместваща грижа). Тези услуги се планира да бъдат организирани около съществуващите домашни социални патронажи.

Дейност 1.4.2.1 Увеличаване на капацитета на услугите ДП, СА, ЛА на територията на община Търговище.

Разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания – домашен помощник, социален и личен асистент.

Към момента услугата ЛА се предоставя по НП АХУ, чрез Дирекциите „Социално подпомагане” на територията общината. Услугата се предоставя и по Проект „Нови възможности за грижа”. Необходимо е осигуряване на устойчивост, предвид засилен интерес към услугата сред населението, както от страна на лицата с увреждания, така и от страна на членове на техните семейства.

Към момента услугата СА се предоставя на територията на община Търговище по Проект „Независим живот”.

Към момента услугата ДП се предоставя на територията на община Търговище по Проект „Независим живот”.

Идентифицираните потребности на рисковите групи изискват увеличение поне с 40% на наетите лични и социални асистенти/домашни помощници за лица с увреждания. Дейностите ще бъдат осъществявани от общината и доставчици на социални услуги.

Увеличаване с поне 40 % на наетите лични и социални асистенти/ домашни помощници за лица с увреждания до 2020 г.

Дейност 1.4.2.2. Включване на допълнителни дейности за помощ в ежедневието на потребителите с увреждания към услугата ДСП.

Включването на допълнителни услуги в подкрепа на самостоятелния живот на лицата с увреждания предполага: подпомагане при хранене, обслужване, помощ за излизане и придвижване, съдействие за осигуряване на адаптирана среда и технически помощни средства. Подобряване на материалните условия за работа на Домашните социални патронажи (подобряване на обзавеждането и оборудването, подмяна на автомобилите) и разширяване на обхвата на услугите - като територия и брой потребители. Усилията ще бъдат насочени към обхващане на лицата с увреждания в отдалечените населени места.

Мярка 1.4.3. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания.

Дейност 1.4.3.1. Развитие и предоставяне на общинска услуга „специализиран транспорт за хора с увреждания" в община Търговище.

С развитието на услугата се цели осигуряване на достъпна обществена среда за хората с увреждания , подобрен достъп до културни и здравни центрове, училища и детски градини. Към момента ДЦПЛУ гр. Търговище разполага със специализиран транспорт, като освен потребителите на Центъра същия може да бъде използван за описаните по горе услуги.

Дейност 1.4.3.2. Обхващане на лицата с увреждания в програмите на ДБТ за трудово посредничество, достъп до квалификация, право на работа и заетост.

Дейностите на ДБТ и общината ще бъдат насочени към предоставяне на достъп до доходи, заетост, професионална квалификация, обучение и практически умения за поне 15% от лицата с увреждания и съвместни дейности за адаптиране на работната среда.

Специфична цел 1.5. Развитие на мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна и семейна среда.

Мярка 1.5.1. Разширяване на услугите в домашна среда за подкрепа на ежедневието на самотно живеещи стари хора, с фокус върху живеещите в отдалечените селски райони.

Дейност 1.5.1.1 Осигуряване на устойчивост на Дневния център за стари хора в гр. Търговище с капацитет 14 места.

Потребителите на услугата получават консултиране – здравно, правно и социално, посредничество с други институции, осигуряване на храна и организиране на свободното време. Услугата функционира, като ДДД.

Дейност 1.5.1.2 Включване на допълнителни дейности за помощ в ежедневието на самотно живеещи стари хора, потребители на ДСП в община Търговище

Към досегашните дейности на ДСП се планира да бъдат включени допълнителни услуги в подкрепа на самостоятелния живот на самотно живеещите стари хора: подпомагане при хранене, обслужване, помощ за излизане и придвижване, съдействие за осигуряване на адаптирана среда. Така ще бъде постигната по-комплексна грижа за старите хора съобразно техните индивидуални потребности, особено за хората в отдалечените райони.

Дейност 1.5.1.3 Осигуряване на грижа в домашна среда за самотно живеещи лица, чрез предоставяне на услугите СА и ДП.

Тези услуги осигуряват домашни грижи, помощ в домакинството, обслужване, помощ за излизане и придвижване и други дейности в подкрепа на стари хора, които им позволяват по-дълго да живеят в своя дом и в семейна среда. Реалното увеличение на тези услуги през 2016-2020 г. ще зависи от предоставените възможности за финансиране по Проекти.

Планира се осигуряване на услугите Социален и Домашен помощник с увеличение от минимум 100 потребители годишно: самотно живеещи лица, определени на база идентифицирани потребности.

Подобрени и разширени услуги в домашна среда за 100 самотно живеещи лица от общината, средногодишно.

Специфична цел 1.6. Осигуряване на подкрепа за социално включване на уязвими лица, групи и общности.

Мярка 1.6.1. Да се предоставят нови социални услуги за преодоляване на социалната изолация на етническите общности, лица със зависимости, безработни, малцинствени групи, хора, напускащи местата за лишаване от свобода и осъдените на пробация.

Дейност 1.6.1.1. Разкриване на център за временно настаняване на деца, лица и семейства в Община Търговище.

Центърът за временно настаняване е услуга, която има за цел да предоставя близка до семейната грижа, за лица, временно или трайно лишени от дом. Потребителите ще получават подслон, храна и ежедневни грижи, с които да бъдат задоволени базисните им потребности. Престоят в ЦВН е от 3 до 6 месеца. Ще се работи по преодоляване на трудната житейска кризисна ситуация и постепенно социализиране на изпадналите в беда в обществото.

Планира се откриване на ЦВН през 2017 г. с капацитет 20 места.

Дейност 1.6.1.2 Разкриване на областен ЦСРИ на деца и лица със зависимости (ХИВ, СПИН и др.) в гр. Търговище.

Центърът ще оказва подкрепа за преодоляване на зависимости и социална рехабилитация на хора със зависимости. Предвижда се разкриването му през 2019 г. с капацитет 50 потребители.

Дейност 1.6.1.3 Разширяване на обхвата на лицата, ползващи услугите на обществената трапезария в Търговище и осигуряване на устойчивост на обществената трапезария към Църковното настоятелство в община Търговище.

Ще се разшири обхвата на обществената трапезария, осигуряваща топла храна на лица и семейства с ниски доходи. Финансирането се осигурява от МТСП, чрез средства по Фонд „Социална закрила".

Обществената трапезария към Църковното настоятелство в община Търговище предоставя услугата със средства набрани, чрез дарения и средства от членовете на настоятелството.

Мярка 1.6.2 Да се осигурят качествени здравни грижи за ромски общности, маргинализирани лица и групи.

Дейност 1.6.2.1 Разработване на общинска програми за равен достъп до здравеопазване на ромски общности, на маргинализирани лица и групи.

Общинската програма ще представляват комплекс от мерки и дейности на партниращи си институции и организации с общата цел да посредничат за подобряване достъпа до здравни услуги на ромските общности и маргиналните групи, за профилактика и превенция на социално значими болести.

Мярка 1.6.3 Подкрепа за повишаване образованието на възрастни. Мерки за реинтеграция, чрез образование на неграмотни и лица с ниско образование (с фокус върху отпадналите от училище млади хора).

Дейност 1.6.3.1 Обхващане в образователни и професионални курсове на младежите, отпаднали от училище.

Чрез включване в образователните и професионални курсове ще бъдат обхванати 40% от младежите, отпаднали от училище.

Осигурена подкрепа за социално включване на 40% от младежите отпаднали от училище.

Дейност 1.6.3.2 Обхващане чрез курсове за огрaмотяване, за повишаване на професионалната квалификация на трайно безработни лица с основно и по – ниско образование.

Чрез включване в курсове за огрaмотяване и повишаване на професионалната квалификация ще бъдат обхванати минимум 30 % от безработните лица с основно и по – ниско образование. Предвижда се курсовете да бъдат организирани от ДБТ, обучаващи организации и НПО по националните програми към АСП и по оперативните програми на ЕС.

Подобрени възможности за социална интеграция и достъп до заетост на 30% от безработните лица с основно и по- ниско образование до края на 2020 г.

Мярка 1.6.4 Подобряване качеството на грижа за стари хора и разкриване на здравни и социални услуги.

Дейност 1.6.4.1 Разкриване на дом за стари хора в община Търговище.

Предвижда се разкриване на дом за стари хора в гр. Търговище през 2017 г. с капацитет 40 лица. Тази форма на грижи се предоставя на хора, за които са изчерпани

възможностите за осигуряване на семейна среда и се предполага, че настаняването им ще бъде дългосрочно. Домът ще предоставя подслон, ежедневни грижи и медицинско обслужване на настанените лица.

Дейност 1.6.4.2 Разкриване на Хоспис в община Търговище

Предвижда се разкриване на Хоспис за възрастни хора с увреждания в гр. Търговище през 2017 г. с капацитет 30 места. В Хосписа ще се предоставя специализирана и качествена здравна грижа, поддържане качеството на живот на болните и техните близки.

4.2. ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 2:

Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа

Обща цел 2:

Подобряване качеството на живот на възрастни, настанени в специализирани институции, съобразно техните специфични потребности и подобряване качеството им на живот, чрез осигуряване на алтернативни форми на грижа.

Специфична цел 2.1. ***Подобряване качеството на грижа в институциите за хора с увреждания, резидентните услуги и разкриване на социални услуги в общността.***

Мярка 2.1.1. Повишаване качеството на предоставяните резидентни услуги за лица с увреждания и разкриване на социални услуги в общността за лица с увреждания.

Дейност 2.1.1.1 Осигуряване на устойчиво развитие и разкриване на второ ЗЖ към КПЗГО кв. Бряг, гр. Търговище.

Планира се разкриване на второ защитено жилище през 2017 г. с капацитет 4 места.

Дейност 2.1.1.2 Осигуряване на устойчиво развитие на ЗЖ с. Лиляк, общ. Търговище .

Услугите се предоставят на лица с умствена изостаналост. Предвижда се те да продължат своята дейност през следващите пет години. Капацитета на ЗЖ с.Лиляк е 8 места.

Дейност 2.1.1.3. Разкриване на три ЦНСТ за възрастни хора с увреждания

Планирано е разкриване на ЦНСТ за пълнолетни лица с психични разстройства в община Търговище, с капацитет 15 места, през 2018 г.

Планирано е разкриване на ЦНСТ за пълнолетни лица с умствена изостаналост в община Търговище, с капацитет 15 места, през 2018 г.

Планирано е разкриване на ЦНСТ за пълнолетни лица с деменция в община Търговище, с капацитет 15 места, през 2018 г.

Дейност 2.1.1.4. Разкриване на две ЗЖ

Планирано е разкриване на ЗЖ за лица с умствена изостаналост в община Търговище, с капацитет 8 места, през 2017 г.

Планирано е разкриване на ЗЖ за лица с психични разстройства в с. Макариополско, община Търговище, с капацитет 8 места, през 2017 г.

Дейност 2.1.1.5. Разкриване на две НЖ за възрастни хора с увреждания в община Търговище;

Планирано е разкриване на две НЖ за възрастни с психични разстройства в община Търговище, с капацитет 6 места за всяко едно, през 2018 г.

Специфична цел 2.2. Подобряване качеството на грижа в институциите за стари хора и разкриване на социални услуги в общността.

Мярка 2.2.1. Повишаване качеството на предоставяните грижи, чрез разкриване на социални услуги в общността за стари хора.

Дейност 2.2.1.1. Разкриване на един Център за настаняване от семеен тип за стари хора

Планира се разкриването на ЦНСТ за стари хора в община Търговище, с капацитет 15 места, през 2018 година.

Планирани социални услуги в община Търговище 2016 г. - 2020 г.

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
1	**Предоставяне на психологическа подкрепа и консултация на бъдещи и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения**	Деца от 0 до 7 години и техните родители от рискови групи	Община Търговище	100	100	Предоставяне на психологическа подкрепа и консултация на бъдещи и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения	гр. Търговище, бул. „Ал. Стамболийски“ №23	Налична по проект „С грижа за теб“ За преминаване като ДДД през 2018 г. като програма към ЦОП
2	**Семейно консултиране и подкрепа**	Деца от 0 до 7 години и техните родители от рискови групи	Община Търговище	100	100	Предоставяне на психологическа подкрепа и консултация на бъдещи и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения	гр. Търговище, бул. „Ал. Стамболийски“ №23	Налична по проект „С грижа за теб“ За преминаване като ДДД през 2018 г. като програма към ЦОП
3	**Индивидуална и групова работа с деца и родители,**	Деца от 0 до 7 години и техните родители от рискови групи	Община Търговище	100	100	Индивидуална и групова работа с деца и родители, вкл. с деца и родители, които не са от	гр. Търговище, бул. „Ал. Стамболийски“	Налична по проект „С грижа за теб“ За преминаване

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
	вкл. с деца и родители, които не са от уязвимите групи с цел посещение на детска градина					уязвимите групи с цел посещение на детска градина	№23	като ДДД през 2018 г. като програма към ЦОП
4	**Подкрепа за осигуряване на здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията**	Деца от 0 до 7 години и техните родители от рискови групи	Община Търговище	500	500	Подкрепа за осигуряване на здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията	гр. Търговище, бул. „Ал. Стамболийски“ №23	Налична по проект „С грижа за теб“ За преминаване като ДДД през 2018 г. като програма към ЦОП
5	**Допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищната готовност на децата за равен старт в училище**	Деца от 0 до 7 години и техните родители от рискови групи	Община Търговище	30	30	Допълнителна подготовка за ранен старт в училище и индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания	гр. Търговище, бул. „Ал. Стамболийски“ №23	Налична по проект „С грижа за теб“
6	**Ранна интервенция на увреждания**	Деца от 0 до 7 години и техните родители от рискови групи	Община Търговище	45	45	Индивидуална педагогическа подкрепа на деца с увреждания	гр. Търговище, ул. „Росица“ №2 към КЗСУ	Налична по проект „С грижа за теб“ За преминаване като ДДД през 2018 г. като програма към реформирания Дневен център

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
								за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства
7	**Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания**	Деца от 0 до 7 години и техните родители от рискови групи	Община Търговище	30	30	Подкрепа на деца с увреждания и техните родители	гр. Търговище, ул. „Росица“ №2 към КЗСУ	Налична по проект „С грижа за теб“ За преминаване като ДДД през 2018 г. като програма към реформирания Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства
8	**Звено „Майка и бебе“**	Майки в риск	Община Търговище	4	4	Превенция на изоставянето на деца	гр. Търговище, ул. „Росица“ №2 към КЗСУ	Налична
9	**Център за настаняване от семеен тип за деца с потребност от постоянни мед. грижи**	Деца с увреждания	Община Търговище	8	12	Резидентна грижа - ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната с постоянна медицинска грижа	гр. Търговище, ул. „Росица“ №2 към КЗСУ	Налична за смяна на наименованието през 2018 г. на „Център за специализирана здравно-социална грижа за деца с увреждания с потребност от

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
								постоянни медицински грижи“
10	**Дневен център за деца с увреждания**	Деца 0-18 год. с увреждания	Община Търговище	20	30 почасова и дневна грижа и 60 консултативни услуги	Превенция на изоставянето Дневна грижа в подкрепа на родителите на деца с увреждания	гр. Търговище, ул. „Росица“ №2 към КЗСУ	Налична за реформиране в Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства през 2018 г. с увеличаване на капацитета от 20 на 30 места за дневна и почасова грижа и 60 места за консултативни услуги
11	**Център за обществена подкрепа (ЦОП) към КСУДС**	Деца и семейства в риск Деца, отпаднали от училище и в риск от отпадане от училище	Община Търговище	66	80	Ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; развиване на приемна грижа; Осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родителска грижа; превенция на изоставянето; превенция на насилието	гр. Търговище, кв. „Запад“ 3	Налична за увеличаване капацитета от 66 на 70 места през 2018 г.
12	**Център за социална рехабилитация и**	Деца и младежи с увреждания	Община Търговище	25	30	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни,	гр. Търговище, кв. „Запад“ 3	Налична за реформиране през 2018 г.

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
	интеграция към КСУДС					психологически, Умения за самостоятелност; Мобилни услуги от рехабилитатор и психолог,		
13	**Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания**	Деца без увреждания	Община Търговище	10	10	Резидентна грижа - ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната	гр. Търговище, кв. „Запад“ 3	Налична
14	**Дневен център за стари хора**	Стари хора с трудности в самообслужването	Община Търговище	14	14	Дневни и почасови грижи, медицинска и социална рехабилитация	гр. Търговище, ул. “Капитан Данаджиев”	Налична
15	**Дневен център за пълнолетни лица с увреждания**	Лица с увреждания	Община Търговище	20	20	Дневни и почасови грижи, медицинска и социална рехабилитация	гр. Търговище, ул. “Капитан Данаджиев”	Налична
16	**Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания**	Деца с увреждания	Община Търговище	14	14	Резидентна грижа - ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната	гр. Търговище, кв. „Запад“ 3	Налична
17	**Център за настаняване от семеен тип за младежи с увреждания**	Младежи с увреждания	Община Търговище	14	14	Резидентна грижа - ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната	гр. Търговище, кв. „Запад“ 3	Налична
18	**Дневен център за пълнолетни лица с увреждания към КПЗГО**	Лица с психични разстройства	Община Търговище	30	30	Дневни и почасови грижи, медицинска и социална рехабилитация	кв. „Бряг” Община Търговище	Налична

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
19	**ЗЖ за лица с психични разстройства 1 към КПЗГО кв. „Бряг" Търговище**	Лица с психични разстройства	Община Търговище	10	8	Подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация	кв. „Бряг" Община Търговище	Налична
20	**ЗЖ за лица с психични разстройства 2 към КПЗГО Кв. „Бряг" Търговище**	Лица с психични разстройства	Община Търговище	0	4	Подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация	кв. „Бряг" Община Търговище	Нова Разкриване през 2017 г. За преминаване като ДДД през 2017 г.
21	**Социално предприятие**	Лица с психични разстройства	Община Търговище	12	12	Трудова заетост на лица с психични разстройства	кв. „Бряг" Община Търговище	Налична
22	**Защитено жилище за лица с умствена изостаналост с. Лиляк Търговище**	Млади хора на възраст 18-35 г с интелектуални затруднения	Община Търговище	8	8	Подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация	с. Лиляк Община Търговище	Налична
23	**Дневен център за пълнолетни лица с увреждания**	Лица с деменция	Община Търговище	30	30	Дневна грижа в подкрепа на лицата с деменция	с. Макарио-полско Община Търговище	Нова по проект За преминаване като ДДД през 2017 г.
24	**Защитено жилище за лица с психични**	Лица с деменция	Община Търговище	8	8	Резидентна услуга - Подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация	с. Макарио-полско Община Търговище	Нова по проект За преминаване

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
	разстройства							като ДДД през 2017 г.
25	**Център за майчино и детско здраве**	Неосигурени бременни ромски жени и техните новородени деца	Давидово, Голямо Ново, Подгорица и Търговище	25	25	Осигуряване на минимум 4 прегледа при АГ специалист, както и допълнителна подкрепа за лечение /при необходимост/ и подготовка на бременните за раждане – Училище за бременни/; Ежемесечни домашни посещения от мед.сестра на новородените през първите 6 месеца, подкрепа за кърмене, лечение и отглеждане- Училище за родители; Скрининг на децата от 0 до 7 години за ранно откриване на заболявания; Подкрепа за включване в детски градини	гр. Търговище, ул. „30-ти януари“ №1, ет. 3	Налична по проект към КНСО
26	**Приемна грижа**	Деца в риск от изоставяне, деца, лишени от родителска грижа, деца в СИ, кандидати за приемни родители; утвърдени приемни родители	Община Търговище	80	120	Консултиране, обучение на кандидати за приемни родители; Подкрепа на приемни семейства за развиване на родителски капацитет Информационни кампании	гр. Търговище, кв. „Запад“ 3	Налична по проект За преминаване като ДДД през 2018 г.
27	**Център за социална рехабилитация и интеграция на**	- деца, младежи и девойки от 3 до 18 години, свидетели и жертви на насилие,	Област Търговище	30	50	Консултиране и подкрепа на жертвите на насилие Работа по превенция на насилието	гр. Търговище, Асоциация „НАЯ“	Налична по проект За преминаване

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
	жертви на домашно насилие;	техните родители, учители и специалисти от училища, институции и организации; жертви на домашно насилие над 18 години				Осигуряване на условия за нормален живот на жертвите на насилие		като ДДД през 2018 г.
28	**Център за превенция, консултиране и възстановяване на жертви на насилие и техните извършители**	Деца и лица, жертви на насилие, техните родители, учители и специалисти от училища, институции и организации; жертви на домашно насилие над 18 години Извършители на насилие	Област Търговище	100	100	Консултиране и подкрепа на жертвите на насилие; Работа по превенция на насилието; Осигуряване на условия за нормален живот на жертвите на насилие; Подкрепа за корекция на поведението на извършители на насилие	гр. Търговище, Асоциация „НАЯ“	Налична по проект
29	**Кризисен център за жертви на насилие**	Жени и деца, жертви на насилие	Област Търговище	0	12	Осигуряване на подслон и условия за живот на жертви на насилие	гр. Търговище, Асоциация „НАЯ“	Нова Планиране 2017 г. по проект
30	**Социално предприятие на лица, жертва на насилие**	Жертви на насилие	Община Търговище	0	8	Осигуряване на заетост на лица, жертви на насилие	гр. Търговище, Асоциация „НАЯ“	Нова Планиране 2017 г. по проект
31	**Център за временно настаняване**	Деца, лица и семейства, останали на улицата	Област Търговище	0	20	Подслон, храна, рехабилитация и подкрепа на деца, лица и семейства, останали на улицата	гр. Търговище	Нова Планиране 2017 г. по проект

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
32	**Център за социална рехабилитация и интеграция**	Лица с увреждания	Община Търговище	0	30	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, Умения за самостоятелност; Мобилни услуги от рехабилитатор и психолог, социален работник	Община Търговище	Нова Планиране 2017 г. по проект
33	**Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства**	Деца с увреждания и техните семейства	Община Търговище	0	30 места за почасова и дневна грижа и 60 консултативни услуги	Превенция на изоставянето Дневна грижа в подкрепа на родителите на деца с увреждания	Община Търговище	Нова Планиране 2017 г. и разкриване по проект през 2018 г.
34	**Наблюдавано жилище**	За младежи от 18 до 21 годишна възраст	Община Търговище	0	4	Подслон, подкрепа и консултиране на лица над 18 години, напускащи услуги от резидентен тип	Община Търговище	Нова Планиране 2017 г. и разкриване по проект 2018 г.
35	**Преходно жилище**	За деца от 15 до 18 годишна възраст	Община Търговище	0	8	Подслон, подкрепа и консултиране на лица над 15 години, напускащи услуги от резидентен тип	Община Търговище	Нова Планиране 2017 г. И разкриване по проект 2018 г.
36	**Център за специализирана**	Деца с високо рисково поведение и	Община Търговище	0	8	Специализирана здравно-социална грижа	Община Търговище	Нова Планиране

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
	здравно-социална грижа за деца с високо рисково поведение и потребност от специални здравни грижи (консултативно-резидентна услуга)	потребност от специални здравни грижи						2017 г. И разкриване по проект 2018 г.
37	**Обществено-информационен център за деца и лица с увреждания**	Деца, лица с увреждания и техните семейства	Община Търговище	60	60	Консултиране, психологическа подкрепа, информиране	гр. Търговище, ул.“Бенковски“ №10 А, ст. 4	Налична
38	**Защитено жилище за лица с умствена изостаналост**	Лица с умствена изостаналост	Община Търговище	0	8	Резидентна услуга - Подслон, ежедневни грижи, социална рехабилитация	Търговище	Нова Планиране 2017 г.
39	**Социално предприятие**	Лица с умствени увреждания	Община Търговище	0	25	Трудова заетост на лица с умствени увреждания	Търговище	Нова Планиране 2017 г.
40	**Социално предприятие**	Лица от рискови групи	Община Търговище	0	12	Трудова заетост на лица от рискови групи	Търговище	Нова Планиране 2017 г.
41	**Личен асистент**	Деца и лица с увреждания	Община Търговище	105	220	Осигуряване на грижи в семейна среда	Търговище	Налична по проект За

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
								преминаване като ДДД през 2018 г., и по НП “АХУ”
42	**Социален асистент**	Деца и лица с увреждания, стари хора със затруднено самообслужване, хора в отдалечени райони	Община Търговище	45	220	Осигуряване на грижи в семейна среда	Търговище	Налична по проект За преминаване като ДДД през 2018 г.
43	**Домашен помощник**	Деца и лица с увреждания, стари хора със затруднено самообслужване, хора в отдалечени райони	Община Търговище	45	220	Осигуряване на грижи в семейна среда	Търговище	Налична по проект За преминаване като ДДД през 2018 г.
44	**Домашен социален патронаж**	Стари хора със затруднено самообслужване, хора с увреждания	Община Търговище	600	600	Осигуряване на храна и грижи в домашна среда	Търговище	Налична
45	**Център за настаняване от семеен тип за стари хора**	Стари хора и лица със затруднено самообслужване	Община Търговище	0	15	Резидентна грижа, ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната	Търговище	Нова Планиране 2017 г.
46	**Обществени трапезарии**	Лица и семейства с ниски доходи	Община Търговище	75	75	Осигуряване на топла храна	Търговище	Налична към църковно настоятелство и по Проект
47	**Център за**	Възрастни хора с	Община	0	15	Резидентна грижа, ежедневни	Търговище	Нова

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
	настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с психични разстройства	психични разстройства	Търговище			грижи и подкрепа в среда, близка до семейната		Планиране 2017 г.
48	**Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с деменция**	Възрастни хора с деменция	Община Търговище	0	15	Резидентна грижа, ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната	Търговище	Нова Планиране 2017 г.
49	**Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост**	Възрастни хора с умствена изостаналост	Община Търговище	0	15	Резидентна грижа, ежедневни грижи и подкрепа в среда, близка до семейната	Търговище	Нова Планиране 2017 г.
50	**Център за кризисно консултиране – мобилна услуга**	Лица с психични разстройства и психологични проблеми	Община Търговище	0	30	Кризисна интервенция, подкрепа и консултиране на лица над 18 г.	Търговище	Нова Планиране 2017 г.
51	**Наблюдавано жилище**	Лица с психични разстройства и психологични проблеми	Община Търговище	0	6	Кризисна интервенция, подкрепа и консултиране на лица над 18 години	Община Търговище	Нова Планиране 2017 г.
52	**Дом за стари хора**	Възрастни хора без увреждания	Община Търговище	40	40	Подкрепа и подпомагане на настанените лица да водят самостоятелен начин на живот	гр. Търговище, ул. “29-ти януари“	Нова Разкриване 2017 г. и преминаване като ДДД
53	**Хоспис**	Възрастни хора с	Община	30	30	Специализирана и качествена	гр. Търговище,	Нова

№	Услуга, вид[1]	Потребители		Капацитет		Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местополо-жение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
1	Превенция	Целеви групи	Териториален обхват	2017	2020			
		увреждания	Търговище			здравна грижа, поддържане качеството на живот на болните и техните близки	ул. "29-ти януари"	Разкриване 2017 г.
54	**Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и лица със зависимости**	Деца и лица със зависимости (ХИВ, СПИН и др.)	Община Търговище	0	50	Подкрепа за преодоляване на зависимости, социална рехабилитация	Търговище	Нова Планиране 2018 г. Разкриване 2019 г. по проект и преминаване като ДДД
55	**Трудов център**	Младежи с увреждания	Община Търговище	0	15	Обучение за придобиване на умения	Търговище	Нова Планиране 2018 г. Разкриване 2019 г. по проект и преминаване като ДДД

4.3.ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 3

Развитие на Човешките ресурси

Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

Общинската стратегия предвижда конкретни мерки за обезпечаване на дейностите с необходимия персонал със съответната квалификация и умения, в които се разглежда развитието на човешките ресурси на всички етапи на изпълнението – от административния и организационен капацитет за иницииране на интервенции/планиране на разкриването на нови услуги, вкл. финансово осигуряване и привличане на средства, до предоставянето на социални услуги (администриране и обслужване на клиентите) и изпълнението на конкретни мерки и дейности за решаване на социалните проблеми на рисковите групи.

В отговор на идентифицираните потребности за изграждане на капацитет са формулирани целите на **Приоритетно направление 3**: **Развитие на човешките ресурси в община Търговище:**

Обща цел 3.

Създаване на ефективна система за подкрепа на развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги в община Търговище.

- **Специфична цел 3.1.** Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на общинско ниво.
- **Специфична цел 3.2.** Да се осигури подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти.
- **Специфична цел 3.3.** Да се осигури системен контрол върху качеството на предоставяните социални услуги.

Изграждане на административен и организационен капацитет.

Специфична цел 3.1. Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на общинско ниво.

Мярка 3.1.1. Обучения за изграждане на капацитет за управление на социалните услуги.

- Повишаване на капацитета на служителите за изследване на потребностите на общността и планиране на вида и обхвата на услуги по превенция на рисковите

фактори и услуги за целевите групи в риск (деца, семейства, хора с увреждане, самотно живеещи стари хора и т.н.);

- Повишаване на компетентността на специалистите за финансово планиране и осигуряване на ефективно управление на финансовите средства и други ресурси, необходими за осъществяване на социалните услуги на територията на общината;
- Повишаване на компетентността за планиране и осъществяване на политики и програми за развитие на човешките ресурси, ангажирани с предоставянето на социални услуги във всяка община, обхващащи: развитие на системата на подбор, обучение, управление и задържане на персонала, въвеждане на гъвкави системи за възнаграждения, обвързани с обема и качеството на предоставяните услуги и индивидуалното представяне и др.;
- Повишаване на познанията на специалистите в общината по прилагането на съществуващата нормативната уредба и добрите практики за администриране и управление на социални услуги в България (държавно делегирана дейност; с финансиране от общинските бюджети или с друго външно финансиране, осигурено от дарители или със средства от проекти);
- Повишаване на уменията и промяна на нагласите към възлагане на предоставянето на социални услуги на външни доставчици - неправителствени организации или търговски дружества;
- Повишаване на капацитета за наблюдение и оценка, както и за оказване на методическа подкрепа за повишаване на качеството на предоставяните социални услуги на територията на общината.

Мярка 3.1.2. Адекватно ресурсно обезпечаване на развитието на отделите, ангажирани с администрирането, управлението и развитието на социалните услуги в община Търговище.

- Ефективно управление и социална работа по случай, обхващаща: индивидуализиране на оценката на потребностите, подготовка, изпълнение и наблюдение на плана за действие; осигуряване участието на клиента във формулирането на плана за грижи/плана за действие, преглед на плана за действие;
- работа в мултидисциплинарен екип и ефективно общуване, сътрудничество между всички заинтересовани страни;
- работа за популяризиране (информиране на гражданите и осигуряване на равен достъп до социални услуги на различните рискови групи) на съществуващите социалните услуги на територията на общината, идентифициране на потенциални потребители и насочване към доставчиците в общината;

- Осигуряване на адекватен брой служители в отделите, ангажирани с разкриването и управлението на социалните услуги във общината.

Мярка 3.1.3. Формиране на умения за изграждане на партньорства.

Дейност 3.1.3.1. Предоставяне на консултации, фасилитация, обучителни модули и обучения през практика за междуобщинско и междусекторно взаимодействие:

- Ефективно взаимодействие между общинска администрация, Д СП и НПО;
- Механизми и подходи за осигуряване на подкрепа от гражданския сектор за областната стратегия; умения за мобилизиране на потенциала на НПО за управление и предоставяне на социалните услуги, иницииране и изпълнение на мерки за социално включване на общинско ниво;
- Обучения и консултиране за подобряване на условията за включване на НПО като външни доставчици на услуги.

Дейност 3.1.3.2. Подкрепа при провеждане на срещи и дискусии със заинтересованите страни на общинско ниво за:

- Адаптиране на общинския план за развитие на социалните услуги към приоритетите, целите и принципите на Общинската стратегия;
- Осъществяване на информационни срещи и консултации между представители на общински съвет, общинска администрация, доставчици и други представители на общността (НПО и граждани), най-малко 2 пъти годишно при планиране на развитието на социалните услуги и отчитане на резултатите от дейностите по предоставяне на услугите; споделяне на опит и добри практики и др.

Развитие на капацитета за предоставяне на социални услуги

Специфична цел 3.2. Да се осигури подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти.

Мярка 3.2.1. Осигуряване на условия за непрекъснато обучение, обмяна на опит и споделяне на добри ефективни практики на персонала в съществуващите социални услуги.

Дейност 3.2.1.1. Организиране и провеждане на специализирани обучения и курсове за квалификация и преквалификация за персонала в съществуващите социални услуги (със и без откъсване от работната среда). Планират се поредица от обучения за специалистите - социални работници, психолози, специални педагози,

рехабилитатори и др., както и за помощния персонал, ангажиран в директното предоставяне на социалните услуги, които да осигурят:

- Обогатяване на знанията и опита им за ефективна работа по случай, свързана с индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента;
- осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга;
- умения за оценка на въздействието, документиране на добрите практики в работата по случай;
- Обогатяване на знанията и опита им за ефективна работа по случай.

Дейност 3.2.1.2. Развитие и насърчаване на доброволчески практики – осигуряване на обучение, възможности за обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги на местно ниво.

Дейност 3.2.1.3. Подкрепа и осигуряване на равен достъп до информация, консултации и обучения на ръководния, специализирания и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на социални услуги в общината, чрез уеб-страниците на общиниата, Д СП, РДСП и други информационни канали.

Мярка 3.2.2. Преквалификация за персонала на трансформираните и/или закривани социални услуги и специализирани институции

Дейност 3.2.2.1. Оценка на нуждите от обучение – екипна и индивидуална за персонала на социалните услуги, които подлежат на трансформиране /закриване. Препоръките от оценката са съобразени и с нуждите от персонал в новите планирани/разкривани социални услуги в общината.

Дейност 3.2.2.2. Провеждане на обучения в съответствие с оценката от обучителните нужди, които да осигурят професионална подготовка и адаптация на персонала след пренасочването към новата услуга.

Мярка 3.2.3. Осигуряване на капацитет за иновативните услуги и мерки, развитие на нов тип професионални умения и опит.

Дейност 3.2.3.1. Организиране на поредица от въвеждащи и надграждащи обучения за професионалистите, които ще бъдат ангажирани със създаването и управлението на нови социални услуги, за да се придобият нов тип управленски умения и практика за:

- създаване на методологии за новите услуги; организация на работата по предоставяне на новите услуги;

- изграждане на програми за популяризиране на услугите и спечелване на доверието на клиентите;
- развитие на междуинституционалното сътрудничество, както и привличане на представители на заинтересованите страни - граждани, НПО и пр. в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на новите услуги.

Дейност 3.2.3.2. Организиране на обучения, семинари и конференции за обмяна на опит и добри практики, осигуряващи развитие на професионалните компетенции за създаване и прилагане на ефективни системи за управление на човешките ресурси, които представляват съвкупност от:

- Процедури за подбор на персонал за новите услуги, съобразно предварително изяснени длъжностни и функционални характеристики за специалистите и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на услугата;
- Дейности за привличане на специалисти чрез контрактиране с други доставчици на социални услуги/или с НПО, в рамките на съществуващи или новосъздадени партньорски взаимодействия на местно и регионално ниво, с цел по-ефективно и гъвкаво използване на съществуващия набор от специалисти в общината или с цел оптимизиране на разходите за високо квалифициран персонал.

Специфична цел 3.3. Да се осигури системен контрол върху качеството на предоставяните социални услуги.

Мярка 3.3.1. Въвеждане на ефективни системи на супервизия в социалните услуги.

Дейност 3.3.1.1. Поредица от обучения, консултации и подкрепа, които да развият капацитета на доставчиците на общинско ниво за осъществяване на супервизия, съобразена със спецификата на предоставяните услуги.

Дейност 3.3.1.2. Въвеждане на практиката за осъществяване на индивидуална и групова супервизия, като елемент от системата за управление на човешките ресурси и като средство за осигуряване на качество на предоставяните услуги.

Мярка 3.3.2. Подкрепа за реализация на Системи за спазване на стандартите и критериите за качеството на предоставяните социални услуги. Разработените системи ще улеснят доставчиците на социални услуги в прилагането на нормативната уредба, като се гарантира за качеството на предоставяните социални услуги.

Дейност 3.3.2.1. Предоставяне на обучения и материали за разработване на системи за спазване на стандартите и критериите за качеството на предоставяните социални услуги.

Дейност 3.3.2.2. Осигуряване на възможности за участие в работни срещи, конференции, обучителни пътувания/стажантски програми и др. тип дейности, осигуряващи обмен на опит и професионално развитие на управленския екип на доставчиците.

Дейност 3.3.2.3. Въвеждане на системи за документиране на опита и добрите практики, и за популяризиране на резултатите от предоставяните услуги, популяризиране на дейностите по предоставяне на услугите на местно и регионално ниво.

4.4.ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 4:

Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

Въвеждането на ефективна система от социални услуги на общинско ниво изисква *активно развиване на партньорствата* за разкриване на конкретни социални услуги и мерки за социална подкрепа. Характерът на проблемите на хората в риск изисква *интегриран подход*, който може да се постигне само чрез партньорство и взаимодействие между различните публични и частни организации - участници в секторите социални услуги и подпомагане, образование, здравеопазване, заетост, инфраструктура и жилищна среда.

Механизми на партньорството

Ефективното междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество ще допринесе за изграждане на оптимална мрежа от социални услуги в област Търговище, която да осигури равен достъп до услуги за рисковите групи и инструменти за максимално оползотворяване на наличните ресурси. Изграждането на механизми на партньорство е определено като приоритетно направление в Общинската стратегия със следните цели и задачи:

Обща цел 4

Да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на между общинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

За постигането на общата цел предвиждаме:

- **<u>Специфична цел 4.1.1</u> Да се утвърдят ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и прилагане на интегриран подход при предоставяне на услугите и развитие на смесени услуги.**
- **<u>Специфична цел 4.1.2</u> Да се стимулира междуобщинското партньорство в социалните услуги;**

Дейности за постигане на целите:

- Осигуряване участието на всички заинтересовани страни в изпълнението на социалните услуги, на базата на подписано споразумение за междусекторно сътрудничество на ниво община;
- В споразумението ще бъдат разписани конкретните ангажименти на всяка от страните;
- Всяка от заинтересованите страни определя служител, в чиито задължения да е вписан ангажиментът за осигуряване участието на съответната страна в реализирането на междусекторното сътрудничество;
- Мултидисциплинарните екипи, изградени на базата на споразумението, ще бъдат отворена система, в която според конкретния случай ще бъдат включени и други специалисти;

При изпълнението на Стратегията са заложени **конкретни дейности за развиване и апробиране на механизми за осъществяване на планираните смесени услуги и съвместни дейности между общини и сектори в решаването на проблемите на рисковите групи.**

За постигане на ефективно партньорство и междусекторно сътрудничество ще бъдат използвани разнообразни инструменти като:

- **Споразумения** за съвместна работа за иницииране /изпълнение на общи дейности, междуобщински и смесени услуги – определят се рамкови правила и области на съвместна работа; формализират се и се издигат на по-високо ниво традиционно добри взаимоотношения;
- **Партньорства** – съвместни действия в определени от споразумението насоки за съвместна работа;
- **Граждански/обществени съвети** с постоянно действие;
- Съвместно разработване на Общинския план за развитие, бюджета на общината, други стратегии, концепции и други;
- **Обществени форуми** и конференции – с периодично действие по конкретни въпроси с цел постигане на консенсус;

- **Отворени работни групи** с участие на всички заинтересовани страни и участие на експерти в съвместни работни групи, комисии и екипи;
- **ФОКУС ГРУПИ**
- Провеждане всяка година на **срещи и обменни посещения** между съседни общини за обмен на информация за групи в риск, обсъждане и планиране на съвместни дейности и проекти за подкрепа на целевите групи. Междуобщинските срещи са с участието на всички заинтересовани институции, в чиито компетенции попадат групите в риск (като Д СП, Д БТ, доставчици на социални и здравни услуги, училища, НПО и др.);
- Съвместно развитие на мобилни екипи за осигуряване на подкрепа на хора с увреждания и самотни стари хора в изолирани населени места;
- Разработване на междуобщински и междусекторни проекти за подкрепа на групите в риск - решаването на проблемите на тези групи често изисква комбиниране на ресурсите на местно ниво и участието на всички заинтересовани страни.

Развитието на партньорствата между общини и сектори, изграждането на мрежи на областно и местно ниво ще способства за съчетаването на наличните и потенциалните ресурси, допълването и съгласуването на дейностите на ангажираните институции от различните сектори с фокус върху потребителите на услуги, уязвимите общности и групи.

5. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

5.1. Цели и задачи на мониторинга и оценката

Системата за мониторинг и оценка е ключов инструмент за развитие на общинската политика в социалната сфера. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на Общинската стратегия за социалните услуги в община Търговище по отношение на приоритетните направления и целите.

Цели:

5.1.1. Да осигурява постоянен поток от актуална информация за развитието на социалната среда в община Търговище;

5.1.2. Да обезпечи текущия мониторинг на изпълнението на дейностите в стратегията на общинско ниво.

Задачи:

- Наблюдение на промените в базовите индикатори за ситуацията;
- Обратна връзка от целевите групи и преките потребители за вида и качеството на предоставяните услуги и подкрепа;

- Обратна връзка от преките изпълнители на дейностите за трудностите в изпълнението на услугите, възможностите за усъвършенстване и нуждите от обучение и развитие на човешките ресурси;
- Събиране на информация за обема и преките резултати от осъществяваните дейности/ услуги;
- Пряко наблюдение на хода, методите и начините на текущото изпълнение на планираните дейности, както и на степента на изпълнение на времевия график на дейности и резултати;
- Анализ на резултатите от мониторинга в сравнение със заложените количествени и качествени индикатори в Плана за действие;
- Предоставяне на консултации и съвети на място на преките изпълнители на стратегията – общини, външните доставчици на услугите, свързани сектори и др. за подобряване на дейностите и качеството на социалните услуги.

5.1.3. Да се изработят комплексни оценки на ефекта и цялостното въздействие от изпълнението на Общинската стратегия от гледна точка на целевите рискови групи.

Оценката обхваща следните *критерии*:

- Ефикасност на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на обема на дейностите, планираните / вложените ресурси;
- Ефективност – оценка на реалните ползи и ефекти за потребителите на услуги, както и на степента на обхващане на целените групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности.

Качеството на предоставените социални услуги ще се оценява през призмата на ефекта и ползите за потребителите при задоволяването на техните потребности - индивидуални и общи за рисковата група

- Въздействие на общинската стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;
- Устойчивост на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията;
- Релевантност – съответствието на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;

5.1.4. Да осигури системното актуализиране на Общинската стратегия, подобряване на политиките за социално включване и постоянното усъвършенстване на социалните услуги и мерки чрез:

- Предоставяне на конкретни препоръки за актуализиране на цялостната стратегия по отношение на избраните приоритетни направления, дългосрочни и конкретни цели на интервенцията;
- Текуща, актуална информация за оперативно препланиране на дейностите и следващите етапи от изпълнението на предвидените дейности – социални услуги и мерки;
- Системна обратна връзка от потребителите на услуги и препоръки за подобряване на вида и качеството на услугите в съответствие с реалните групови и индивидуални потребности;
- Идентифициране на добрите практики от осъществяването на Областната стратегия и мултиплициране на натрупания опит по места.

Препоръките за промени, постоянният поток от информация и обратната връзка от целевите потребители на услугите, осигурен от Системата за мониторинг и оценка са задължително условие за ефективното изпълнение на Стратегията.

Основният подход е *мониторингът и оценката с участие*, който изисква включването и обратната връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги.

6. Институционална рамка за изпълнение на стратегията

Отговорности и роли в изпълнението на стратегията

В изпълнението на стратегията са ангажирани всички заинтересовани страни на територията на община Търговище съобразно техните функции, правомощия, компетенции и социални роли.

Община Търговище

Общината отговаря за изпълнението на стратегията на нейната територия:

- Съгласно изискванията на ЗСП и ППЗСП общината разработва, приема и изпълнява *Общинска стратегия* за развитие на социалните услуги за периода 2016 - 2020 г.,
- Разработва, приема и изпълнява *годишен план* за действие, който се обсъжда и приема от Общинския съвет;
- Осъществява годишен мониторинг и оценка на изпълнението на Общинската стратегия и плана за действие, като прави оценка на качеството на ефективността на предоставяните услуги, мерки и дейности;

- Съвместно с РДСП и Д СП правят междинни оценки на потребностите на уязвимите групи;

Интегрирани хоризонтални политики

- Местните власти разработват и изпълняват **интегрирани политики** за подкрепа на децата и семействата в риск, хората с увреждания и старите хора. За целта те комбинират ресурсите и координират дейностите в сферата на социалното подпомагане, образованието и професионалната квалификация, здравеопазването, пазара на труда, жилищната политика, достъпната архитектурна среда. Те координират действията на институциите и организациите за реализиране на конкретни мерки и дейности за подкрепа на уязвимите групи в общината. Например:
- Координират изпълнението на програми за повишаване на родителския капацитет, задържане на децата в училище, превенцията на рисково поведение на деца - съвместно с училищата, МКБППМН и ЦОП;
- Осигуряват условия за обхващане на всички деца в подготвителните групи и класове, гарантират спазването на задължителното изискване за записване на ученици в първи клас след завършена предучилищна подготовка;
- Инициират и координират развитието на програми в училищата за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи;
- Развиват социално-образователни услуги и дейности в ЦОП за превенция на отпадането и задържане на децата в училище;
- Развиват социално-здравни услуги за подкрепа на хората в пенсионна възраст, за предоставяне на грижи в семейна среда, включително и мобилни екипи за здравни и социални услуги;
- Осигуряват условия за достъп и образование на деца с увреждания в масовите детски градини и училища, включително и осигуряване на транспорт и достъпна архитектурна среда.

Общински съвет

- Обсъжда и приема Общинската стратегия за развитие на социалните услуги и годишния план за изпълнението и;
- Съгласува проектни предложения за финансиране на планираните в Общинската стратегии социални услуги;
- Взема решения за откриване, закриване, промяна на вида и/или промяна на капацитета, за разширяване и дофинансиране на социалните услуги.

Кмет на общината

- Организира разработването и изпълнението на общинската стратегия и годишния план за развитие на социалните услуги. След съгласуване с Обществения съвет за социално подпомагане ги внася за обсъждане и приемане в Общинския съвет;
- Ръководи, организира и контролира дейностите по изпълнение на стратегията и годишния план;
- Организира и контролира провеждането на годишен мониторинг и оценка на изпълнението на общинската стратегия;
- Търси начини за финансиране от различни източници, включително от Оперативните програми на ЕС, местния бизнес и др. за изграждане на новите социални услуги, включени в Стратегията;

Обществен съвет за социално подпомагане е консултативен орган към общината със следните функции:

- Участва в работата на общинските екипи при разработване на общинската стратегия за развитие на социалните услуги;
- Съдейства и подпомага работата на общинските екипи при проучване на потребностите и реализация на услугите, дейностите и мерките, залегнали в стратегията и плана за действие;
- Осъществява обществен контрол върху развитието на социалните услуги и мерки, съобразно стратегията;

Държавна агенция за закрила на детето

- Отговаря за реформирането на специализираните институции за деца;
- Оказва методическа помощ на всички заинтересовани страни, осъществяващи дейности по закрила на детето: институции, НПО, доставчици и др.;
- Издава лицензи на доставчиците на новоразкрити социални услуги за деца;
- Контролира спазването на стандартите и критериите за качество на социалните услуги за деца и семейства;

Дирекция „Социално подпомагане”

- Д СП Търговище, заедно с отделите си по Социална закрила и Закрила на детето носят отговорност и изпълняват конкретни задачи при реализацията на стратегията за развитие на социалните услуги в община Търговище:
- Прави предложения до кмета на общината за предоставяне на социални услуги в общината;
- Прави предложения до РДСП Търговище за откриване, реформиране и закриване на социални услуги съобразно планираните дейности в стратегията;
- Д СП и ОЗД управляват случаите на хората и децата в риск; разработват оценки и индивидуални планове за децата и лицата, настанени в специализирани институции;

- Събира и актуализира данните на базовите индикатори и резултатите от изпълнението на социалните услуги;
- ОДЗ подпомагат интегрирането на деца от СИ в детски ясли, детски градини и предучилищно образование; съвместно с ЦОП в общините работят за изграждане на връзки между децата от СИ и биологичното или разширено семейство; провеждат дейности за повишаване на родителския капацитет, за задържане и ре интеграция на децата в училище и за превенция на рисково поведение (съвместно с педагогически съветници и психолози в училищата).
- Предвид функциите си по закон, РДСП и Д СП (с отделите си по Социална закрила и Закрила на детето) участват активно във всички заложени в стратегията дейности и мерки, основните от които са:
- Идентифициране и насочване на случаи към социални и здравни услуги за ранна превенция;
- Подкрепа на семейства в риск от изоставяне на дете;
- Насочване на семейства на деца с увреждания към дневни центрове и детски градини за получаване на адекватна грижа;
- Консултиране на семейства на деца с увреждания за ранна диагностика и навременна интервенция на увреждането;
- Планиране и реализиране на мерки (съвместно с дирекциите „Бюро по труда") за професионално интегриране и трудова интеграция на младежи, предстоящи да напуснат СИ;
- Консултиране и насочване на семейства с деца в риск към подходящи социални услуги;
- Подпомага изграждането на алтернативни социални услуги и оказват методическа помощ на екипите, работещи в тях, включително и за формиране на мобилни екипи и услуги;
- Отговаря за преструктурирането и реформирането на СИ за деца и лица с увреждания;
- Подпомага общината при идентифицирането на нуждаещите се стари хора от услуги в общността и друга подкрепа.

Регионален инспекторат па образование Търговище

РИО на МОМН отговаря за координирането и изпълнението на дейностите от отратегията, свързани с образованието. Важна роля в изпълнение на интегрирания подход в отратегията имат и *Екипът за комплексно педагогическо оценяване* към РИО, както и *Ресурсния център* за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности. РИО носи отговорност и осигурява:

- Равния достъп до качествено образование на децата и учениците в общината;

- Интегрирането в системата на образование на децата с увреждания;
- Съдействие на училищата за насочване на деца с рисково поведение към ОЗД и ЦОП;
- Психо-социална подкрепа (съвместно с ЦОП, МКБППМН, училищните психолози и педагогически съветници) на децата с дивиантно поведение.
- Методическа подкрепа и насърчава училищата за реализиране на програми и проекти за превенция на рисково поведение на деца; за реинтеграция в системата на образованието на отпаднали и необхванати деца; за осмисляне на свободното им време според индивидуалните им интереси и способности;
- Осъществява контрол върху обхващането на всички деца в предучилищна подготовка;
- Съдейства за извеждането на деца от помощното училище в гр. Търговище в масови училища и за осигуряване на условия за преодоляване на образователните дефицити и за интегрирането им в образователния процес (доколкото това е възможно);
- При реализиране на стратегията РИО активно си взаимодейства с местната власт, с институциите от секторите здравеопазване, социални услуги, заетост и неправителствените организации на територията на област Търговище. РИО активно им съдейства при изпълнение на проекти и дейности в сферата на образованието и за реализиране на интегрирани мерки и дейности.

Екип за комплексно педагогическо оценяване към РИО:

- Изготвя първична оценка на децата със СОП, предварително консултирана с лекар-специалист;
- Насочва децата към подходяща форма на обучение;
- Оказва съдействие за извеждане на деца от помощното училище в гр. Търговище, като изготвя оценки за образователните им потребности;

Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности:

- Осъществява дейности за интегрирано и включващо образование и изпълнява консултативни, образователно-възпитателни, рехабилитационни и координиращи функции;
- Осигурява условия (съвместно с училищата) за интегрираното обучение на деца със СОП чрез изработване на индивидуални образователни програми, осигуряване на ресурсни учители, логопеди, психолози, сурдопедагози, тифлопедагози.

Регионална здравна инспекция

- Координира и организира изпълнението на интегрираните услуги, дейности и мерки в стратегията в сферата на здравеопазването;
- Осигурява равен достъп до качествена здравна грижа за населението, включително за хората от уязвимите групи;

- Създава и поддържа база данни за здравни специалисти в помощ на хора с увреждания и хора със зависимости, която се използва от ДСП за насочване и консултиране на хора в риск;
- Взаимодейства с местната власт, институциите и организациите за иницииране и реализация на съвместни медико-социални услуги и дейности, разписани в Общинската стратегия;
- Координира и подкрепя изпълнението на здравно-образователни програми и проекти, насочени към здравна профилактика на майчинството/бременността с фокус нежелана и рискова бременност; медицинска рехабилитация за деца и възрастни с увреждания и подкрепа на техните семейства; семейно планиране; качествена здравна грижа за деца, лица с увреждания и стари хора от СИ.

Дирекция „Бюро по труда" -Търговище

Участва в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора от рисковите групи: лица с увреждания, младежи, напускащи СИ или отпаднали от училище, трайно безработни лица и семейства, безработни самотни родители и др.

Ролята на Д БТ включва:

- Консултиране на общината при разработване на регионални програми за заетост и за обучение на рискови групи;
- Консултиране на младежи от СИ за професионално ориентиране, придобиване на професионална квалификация по професия или част от професия, повишаване на квалификацията или преквалификация, посредничество при намиране на работа;
- Разработване на мерки и програми за огрaмотяване, професионална квалификация и намиране на работа на хора с увреждания, трайно безработни лица, живеещи в затворени етнически общности, мотивация за активно поведение на обезкуражени лица с ограничен достъп до пазара на труда;
- Участие в разработване на програми за обучение и пренасочване на персонал от СИ;
- Посредничество между работодатели и безработни от рисковите групи за намиране на работа;

Неправителствени организации

НПО играят ключова роля в изпълнението на стратегията. Част от тях са доставчици на социални услуги, други реализират проекти и дейности за социална подкрепа на рискови групи и участват активно в граждански форуми, кампании и инициативи за реформиране на социалните услуги и изграждане на партньорски мрежи. Експертния капацитет и опита на НПО в община Търговище, натрупан през последните години, съществено ще подобри развитието на социалните услуги в общността и междусекторните партньорства в социалната сфера в общината.

Неправителствените организации ще участват активно в следните направления:

1. Разработване и прилагане на интегрирани политики, мерки и дейности за социално включване на уязвими групи хора - като водещи организации и патньори.
2. Предоставяне на социални, здравни, образователни услуги за хора в риск.
3. Представяне и мултиплициране на добри практики в планирането и предлагането на социални услуги за хора в риск.
4. Изграждане и развитие на партьорски мрежи за социално включване и подкрепа.
5. Участие в процеса на мониторинг и оценка на качеството на предоставените услуги (като част от изпълнението на стратегията).

Местен бизнес, НПО на бизнеса

Ролята на бизнеса има перспектива в **публично-частните партьорства**: за изграждане на социална инфраструктура, интегриране на пазара на труда на рискови групи и хора, социално предприемачество, предоставяне на социални услуги и др.

Все по-активно очакваме да се включва бизнесът и при реализирането на **обществени кампании** в името на важни за общността каузи: адаптиране на детски градини на деца с увреждания, професионално обучение и трудова реализация на деца в риск, осигуряване на стипендии на даровити деца и млади хора от уязвимите групи; финансиране и съфинансиране на пилотни алтернативни социални услуги, които са от особено значение за решаване проблемите на рисковите групи, но са извън кръга на държавното финансиране.

7. КОМУНИКАЦИОННА ПРОГРАМА

Комуникационната програма е част от Общинската стратегия за развитие социалните услуги на Община Търговище. Основната й цел е повишаване информираността на населението за прилаганите политики в областта на социалните услуги.

Комуникационната програма ще стимулира съпричастността на жителите на община Търговище и структурите на гражданското общество за развитието на социалните услуги. Насочена е към подкрепа и изграждане облика на община Търговище като активна страна в провеждането на политики и постоянно формиране на позитивни нагласи за нейното прозрачно управление.

Целевите групи на комуникационната програма са:

- Органи и институции на държавната и местната власт;
- Изпълнителни агенции;
- Териториални структури на държавните органи и институции;
- Неправителствени организации;
- Доставчици на социални услуги;

- Приоритетни целеви групи на общинската стратегия за социални услуги;
- Потребители на социални услуги;
- Медии;
- Широката общественост;

Основни принципи на Комуникационната програма:

- Стимулиране на диалога и дискусиите за създаване на условия за провеждане на дебат между заинтересованите страни;
- Прозрачност при информиране на обществеността за изпълнение по комуникационната програма;
- Достигане на посланията и информацията до най-голям брой заинтересовани лица;
- Изграждане на климат на доверие и съпричастие с всички заинтересовани страни с оглед на ефективното изпълнение на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги;
- Последователност и съответствие с целите и приоритетите на стратегията;
- Ефективност и ефикасност;
- Отчетност и публичност – създаване на условия за провеждане на дебат, предоставяне на балансирана обективна информация, както и осигуряване на възможност всички заинтересовани страни да изразят мнения и предложения.

Приоритети на Комуникационната програма

- Висока информираност на гражданите и структурите на гражданското общество за развитие на социалните услуги в Община Търговище;
- Повишаване на общественото доверие в българските институции;
- Изграждане на единна система за диалог;
- Формиране на реалистични обществени представи;
- Изграждане на компетентни обществени представи.

Специфични цели:

- Информиране на обществеността за Общинската стратегия за развитие на социални услуги, чрез организиране на брифинги, пресконференции, семинари, изработване и разпространение на информационни материали;
- Организиране на кампании за представяне на поетите ангажименти и постигнати резултати от страна на заинтересованите страни по приоритетните направления на стратегията.

Подходи в комуникацията:

- Непосредствена комуникация;
- Комуникация чрез средствата за масова информация;
- Работа с партньори и неправителствени организации.

Непосредствена комуникация

Стимулиране на дискусиите и активен подход, включващ организиране на форуми, кръгли маси и дебати. Проблемите в социалната сфера изискват непрекъснат дебат и достигане на гласа на обикновените граждани до отговорните за вземане на политически решения. Само чрез пряк дебат и комуникация могат да бъдат координирани и хармонизирани усилията на ангажираните с различни секторни политики.

Комуникация чрез средствата за масова информация

Необходимо е редовното предоставяне на информация относно изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги, чрез провеждането на:

- Пресконференции, брифинги и съобщения за медиите;
- Приложения и специални рубрики в пресата;
- Изготвяне на програми от електронни медии с национално покритие за разпространяване на информация относно популяризиране на визията, целите и приоритетите на общинската стратегия.

Работа с партньори и неправителствени организации

Ще се търси съгласуване и взаимодействие с всички заинтересовани страни, участвали в разработването на стратегията и за нейното изпълнение. Комуникационната програма ще подкрепя инициативи на гражданско общество, стимулирани от Общинската стратегия за развитие на социалните услуги, както и инициативи на читалища и местни НПО, насочени към групи, които трудно могат да бъдат достигнати чрез средствата за масово осведомяване.

11. Използвани съкращения (абревиатури)

АЗ	Агенция по заетостта към МТСП
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДДУИ	Дом за деца с умствена изостаналост
ДВХУИ	Дом за възрастни хора с умствена изостаналост
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДСХ	Дом за стари хора
ДП	Домашен помощник
ДРСЗ	Дирекция "Регионална служба по заетостта"
Д СП	Дирекция „Социално подпомагане"
ДСП	Домашен социален патронаж
ДТЦ	Дневен трудов център
ДЦДЗП	Дневен център за деца със здравословни проблеми
ДЦДУИ	Дневен център за деца с умствена изостаналост
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
ДЦПЛУ	Дневен център за пълнолетни лица с увреждания
ЕКПО	Екип за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОМН
ЗЖ	Защитено жилище
ЗМБ	Звено "Майка и бебе"
ЗМО	Звено за мониторинг и оценка
КСУДС	Комплекс за социални услуги за деца и семейства
КПЗГО	Комплекс за психично здраве и грижи в общността
ЛА	Личен асистент
МБАЛ	Многопрофилна болница за амбулаторно лечение
МЗ	Министерство на здравеопазването
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МОМН	Министерство на образованието, младежта и науката
МТСП	Министерството на труда и социалната политика
МФ	Министерството на финансите
НЖ	Наблюдавано жилище
НПО	Неправителствена организация
НП "ОСПОЗ"	Национална програма „От социално подпомагане към осигуряване на заетост"
ОЗД	Отдел "Закрила на детето"
ОПРЧР	Оперативна програма за развитие на човешките ресурси
ОССВП	Областен съвет за социално включване и подкрепа
Отдел "СЗ"	Отдел "Социална закрила"
ОЦПГ	Областен център по приемна грижа
ПРООН	Програма за развитие на организацията на Обединените нации
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗОК	Регионална здравно-осигурителна каса
РИО на МОМН	Регионален инспекторат по образование към Министерството на образованието, младежта и науката
РИОКОЗ	Районна инспекция по опазване и контрол върху общественото здраве
РПУ	Районно полицейско управление
РЦЗ	Регионален център по здравеопазване
РЦПИОВДУСОП	Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и

	възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности
СА	Социален асистент
СИ	Специализирана институция
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Социална услуга
ТЗ	Техническо звено за деинституционализация към УНИЦЕФ и АСП
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦВН	Център за временно настаняване
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция

12. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1:

- Доклад „Анализ на ситуацията и оценка на потребностите от социални услуги в община Търговище”

Приложение 2:

- Проектно планиране на социалните услуги в община Търговище

Приложение 3:

- Финансиране на стратегията